Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).
ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 269.
Матэр'ял прымаецца з 9-8 да 3½ гадз.
Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КОШТ НУМАРУ 5 кап.
КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).
ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: [illegible]
ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible]
ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible]

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 113 (2301) Пятніца, 18-га мая 1928 г.

Савецкая грамадзкасьць патрабуе суровага прысуду.

Сеньня ў Маскве Вышэйшы Суд СССР пачынае слуханьне справы шахцінскіх злачынцаў.

[illegible]

...перад гісторыяй у тым, што сваю палітыку ў адносіне да інтэлігенцыі яна накіравала па лініі зьнішчэньня інтэлігенцкіх аблудаў у працэсе творчай, будаўнічай працы.

Ленінскі плян электрыфікацыі, у гады вялікай разрухі, які здаваўся мяшчанскаму розуму недарэчнай фантазіяй, прыцягнуў да савецкай улады сымпатыі лепшых вучоных і інжынэраў. Ленінскі плян быў магутным праменем, асьвяціўшы неасяжнае поле пра-

[illegible]

...Ні растратчыкі, ні хабарнікі, ні проста зладзеі не творяць свайго злачынства, як сьвядома шкодніцтва народу.

Шахцінскія злачынцы, прадаючыся капіталістам, з году ў год сьвядома, плянамерна, з сатанінскаю вынаходлівасьцю разрывалі цела народнай гаспадаркі. Наёмныя забойцы, зразумела, пацярпець няўдачу. Але гэта ні ў якой меры ня схіляе да жаласьлівасьці. Наадварот, да агіднікаў такога тыпу пралетарскі суд будзе бязьлітасным.

Тры першачарговых задачы дню.

(З прамовы т. Сталіна на заключным пасяджэньні VIII зьезду УсеЛКСМ)

НЯШЧАДНА ВЫКАРЧОЎВАЦЬ ПРАЯВЫ КАЗЁННАГА АПТЫМІЗМУ, КАБ КЛЯСАВЫ ВОРАГ НЕ ЗАХАПІЎ НАС ЗЬНЯНАЦКУ. ШЛЯХ ДА ЛІКВІДАЦЫІ БЮРАКРАТЫЗМУ—ПРАЗ ЗАСНАВАНЬНЕ ШЫРОКАГА КАНТРОЛЮ ЗЬНІЗУ. РАБОЧАЯ МОЛАДЗЬ ПАВІННА ЗАЎЛАДАЦЬ ЦЫТАДЭЛЬЛЮ НАВУКІ.

Быць гатовымі да сустрэчы з клясавым ворагам.

[illegible]

...Вялікае выхаваўчае значэньне загатоўчых крызісаў і шахцінскае справы ў тым, што яны абудзілі ўсе нашы арганізацыі. [illegible] **УЗДЫМАЦЬ БАЯВУЮ ГАТОЎНАСЬЦЬ РАБОЧАЕ КЛЯСЫ ПРОЦІ ЯЕ КЛЯСАВЫХ ВОРАГАЎ.**

Перамагчы бюракратызм чаго-б гэта ні каштавала.

Другое пытаньне закранае задачы барацьбы з бюракратызмам, задачы арганізацыі масавае крытыкі нашых недахопаў, задачы арганізацыі масавага кантролю зьнізу. [illegible] ...і ў прафсаюзных, і ў гаспадарчых. Калі-б справа была толькі ў старых бюракратах, дык барацьба з бюракратызмам была-б самай лёгкай справай. Бяда ў тым, што справа не ў старых бюракратах; справа, таварышы, у новых бюракратах, справа ў бюракратах, спачуваючых савецкай уладзе, нарэшце, справа ў бюракратах з камуністаў. Камуніст-бюракрат самы небясьпечны тып бюракрата. Чаму? Таму, што ён хавае свой бюракратызм пад назваю члена партыі.

А такіх камуністычных бюракратаў у нас, на жаль, нямала. Возьмем, напрыклад, партыйныя арганізацыі. Вы, напэўна, чыталі аб смаленскай справе, аб арцёмаўскай справе і г. д. Што-ж гэта, выпадкова? *Чым тлумачацца гэтыя ганебныя справы разлажэньня і развалу нораваў у некаторых зьвеньнях нашых партыйных арганізацый?* Тым, што манаполію партыі давялі да абсурду, задушылі голас нізоў, зьнішчылі ўнутры-партыйную дэмакратыю, насадзілі бюракратызм.

Возьмем апошні факт бяспрынцыповае барацьбы ўнутры камсамолу навакол асоб, барацьбы, якая атручвае паветра ў камсамоле. Чым растлумачыць, што «козыраўцаў» і «собалеўцаў» у камсамоле колькі хочаш, а марксыстаў трэба шукаць са сьвечкаю ў руках. (Воплескі). Аб чым гаворыць гэты факт, як не аб тым, што ў не[...] ...Ці-ж шахцінская справа не гаворыць аб тым, што нашыя гаспадарчыя органы ня ідуць наперад.

Як пакласьці канец бюракратызму ва ўсіх гэтых арганізацыях? Для гэтага ёсьць толькі **АДЗІНЫ ШЛЯХ.** *арганізацыя кантролю зьнізу, арганізацыя крытыкі мільённых мас рабочае клясы проці бюракратызму нашых устаноў, проці іх недахопаў, проці іх памылак.* Я ведаю, што ўздымаючы абуранасьць мільённых мас проці бюракратычных скажэньняў нашых арганізацый, прыходзіцца іншы раз закранаць нашых таварышоў, якія маюць у мінулым заслугі, але занядужалі цяпер на бюракратызм. Аднак, няўжо гэта можа спыніць нашую працу **ПА АРГАНІЗАЦЫІ КАНТРОЛЮ ЗЬНІЗУ?** Гавораць аб крытыцы зьверху, аб крытыцы з боку РСІ, з боку ЦК нашае партыі і г. д. Усё гэта, зразумела, добра. Але гэтага яшчэ вельмі мала. Толькі ствараючы падвойны прэс і зьнізу і зьверху, можна будзе спадзявацца на пасьпешную барацьбу і на зьнішчэньне бюракратызму.

АДГЭТУЛЬ, ЧАРГОВАЯ ЗАДАЧА ПАРТЫІ: *бязьлітасная барацьба з бюракратызмам, арганізацыя масавае крытыкі зьнізу, ўлічэньне гэтае крытыкі ў практычных пастановах па выпраўленьні нашых недахопаў.*

За шырокія кадры бальшавікоў-спэцыялістых.

Трэцяя задача закранае пытаньне аб арганізацыі новых кадраў сацыялістычнага будаўніцтва. Перад намі, таварышы, стаяць вялізныя задачы перабудовы ўсяе нашае гаспадаркі. *У галіне сельскае гаспадаркі мы павінны закласьці фундамант буйнае аб'яднанае грамадзкае гаспадаркі.* Калі ў індустрыі савецкая ўлада абапіраецца на самую буйную і канцэнтраваную вытворчасьць, дык у сельскай гаспадарцы яна абапіраецца на самую распыленую і дробную сялянскую гаспадарку, якая зьяўляецца поўтаварнаю і якая дае куды менш таварнага хлеба, чымся даваенная гаспадарка, не зважаючы на дасягненьне даваенных нормаў засеўнае плошчы. У гэтым—аснова розных магчымых цяжкасьцяў у галіне хлебазагатовак у будучым. Каб выйсьці з гэтага становішча, трэба шчыльна ўзяцца за арганізацыю буйнае грамадзкае вытворчасьці ў сельскай гаспадарцы. Але каб арганізаваць буйную гаспадарку, трэба ведаць навуку аб сельскай гаспадарцы. А каб ведаць,—трэба вучыцца. Людзей-жа, якія ведаюць навуку аб сельскай гаспадарцы, у нас вельмі мала. Адгэтуль задача **СТВАРЫЦЬ НОВЫЯ МАЛАДЫЯ КАДРЫ БУДАЎНІКОЎ НОВАЕ ГРАМАДЗКАЕ СЕЛЬСКАЕ ГАСПАДАРКІ.** У прамысловасьці справа стаіць у нас шмат лепш. Але і тут недахват новых кадраў будаўнікоў прыпыняе нашае прасоўваньне наперад. Даволі ўспомніць аб шахцінскай справе, каб зразумець усю вострасьць пытаньня аб новых кадрах будаўнікоў сацыялістычнае індустрыі. Жадаючых будаваць і кіраваць будаўніцтвам у нас шмат як у галіне сельскае гаспадаркі, так і ў галіне прамысловасьці. Але-ж людзей, якія ўмеюць будаваць і кіраваць, у нас вельмі мала. У пэрыяд грамадзянскае вайны можна было браць пазіцыі ворага напорам, адважнасьцю, кавалерыйскім наскокам.

Каб перамагчы цяпер ворага, трэба ўмець будаваць прамысловасьць, сельскую гаспадарку, транспарт, гандаль, трэба адмовіцца ад панскіх і зьняважлівых адносін да гандлю. **КАБ БУДАВАЦЬ, ТРЭБА ВЕДАЦЬ, ТРЭБА ЗАЎЛАДАЦЬ НАВУКАЙ. А каб ведаць, ТРЭБА ВУЧЫЦЦА.** Вучыцца ўпарта, цярпліва. Вучыцца ва ўсіх, і ў ворагаў, і ў прыяцеляў, а асабліва ў ворагаў. Вучыцца, не баючыся, што ворагі будуць сьмяяцца над намі, над нашаю цемраю, над нашаю адсталасьцю. Перад намі стаіць крэпасьць. Называецца яна, гэтая крэпасьць, навукай з яе шматлікімі галінамі ведаў. Гэтую крэпасьць мы павінны ўзяць чаго-б гэта ні каштавала. Гэтую крэпасьць павінна ўзяць моладзь, калі яна хоча быць будаўніком новага жыцьця, калі яна хоча стаць сапраўднай зьменай для старое гвардыі. Нам **НЕЛЬГА** цяпер абмяжоўвацца выпрацоўкаю камуністычных кадраў наогул, **БАЛЬШАВІЦКІХ КАДРАЎ НАОГУЛ,** якія ўмелі-б пабалбатаць аб усім патроху. Нам патрэбны цяпер бальшавікі-спэцыялісты па мэталю, па тэкстылі, па апале, па хэміі, па сельскай гаспадарцы, па транспарту, па гандлі, па бухгальтэрыі і т. д. і інш. Нам патрэбны цяпер цэлыя групы, сотні і тысячы новых кадраў з бальшавікоў, якія могуць быць гаспадарамі справы ў найбольш рознастайных галінах ведаў. **ЗАЎЛАДАЦЬ НАВУКАЙ, ВЫКАВАЦЬ НОВЫЯ КАДРЫ БАЛЬШАВІКОЎ-СПЭЦЫЯЛІСТАЎ ПА ЎСІХ ГАЛІНАХ ВЕДАЎ, ВУЧЫЦЦА І ВУЧЫЦЦА НАЙБОЛЬШ УПАРТА—ВОСЬ ЦЯПЕР НАШАЯ ЗАДАЧА. ПАХОД РЭВАЛЮЦЫЙНАЕ МОЛАДЗІ Ў НАВУКУ—ВОСЬ ШТО НАМ ЦЯПЕР ПАТРЭБНА, ТАВАРЫШЫ.** (Гучныя воплескі, крыкі—ура, усе ўстаюць).

Працэс Беларускае Грамады.

Абарона выкрыла падробку дакумантаў абвінавачаньня

Прамова абаронцы Гонікзіля.

(Па тэлефону ад уласнага карэспандэнта).

Абаронца Гонікзіль падкрэсьлівае ў пачатку сваёй прамовы, што навокал справы Грамады з самага пачатку стварылася спэцыфічная атмасфэра. Лаўка падсудных была нібы акутана атрутнымі газамі, і ў вядомай меры тут ня было нікога, хто-б ня ўдыхнуў у сябе частку гэтае атруты. У прамове першага прадстаўніка абвінавачаньня асабліва адчувалася гэтая атмасфэра. Калі я слухаў яго прамову—гаворыць абаронца—дык я ня мог вызваліцца ад уражаньня, што сяджу на працэсе, які адбываецца не ў XX веку, а ў часы сярэднявякоўя, у часы інквізыцыі. Пан пракурор, апроч судовых аргумэнтаў, да якіх пракуратура абавязана апэляваць, унёс у працэс столькі задзёру, стольку страху, так апэляваў трансцэндэнтальнымі разуменьнямі, што працэс Грамады перастаў насіць характар працэсу XX веку.

— Хіба сатана, які сьмяецца—пытае абаронца—быў патрэбен для ўхвалы прыгавору, хіба было абавязкова, каб пан пракурор прышоў сюды ў судовую залю разам з рознымі пякельнымі сіламі? На гэтым працэсе трэба трымацца гістарычнага мэтаду. Трэба зьвязваць прычыны з вынікамі і вынікі з прычынамі.

Пераходзячы да беларускага руху, абаронца дае падрабязны гістарычны аналіз беларускае нацыянальнае палітыкі.

Беларускі народ пасьля Рыскага міру не адмовіўся ад сваіх нацыянальных правоў і імкненьняў. Беларускі народ у часы выбараў у сойм паслаў сваё прадстаўніцтва ў парлямант. Выбарчая маса ішла да вурн з лёзунгам заваёў як мага больш шырокіх нацыянальных правоў. Аднак, парлямантскае прадстаўніцтва адарвалася ад тых, хто яго выбіраў. Стварылася шчыліна між беларускім парлямантскім прадстаўніцтвам і беларускім народам. Сярод беларускага народу нараджаюцца новыя ідэі, паглыбляецца сьвядомасьць, што там за кардонам жывуць браты, з якімі кантакт не парваны, бо нельга падзяліць агульную ідэю і агульную сьвядомасьць. Самыя высокія муры астрогу ня могуць перашкодзіць мець зносіны з тымі, хто знаходзіцца па той бок муроў. Тады —кажа абаронца—нараджаецца Грамада.

Аналізуючы шэраг падзей, якія прывялі да таго, што Грамада пайшла ўлева, абаронца Гонікзіль даказвае, што праграма Грамады нарадзілася зусім натуральна і самастойна, нічога супольна не маючы з загадамі Камінтэрну і Кампартыі.

Пасьля гістарычнае часткі Гонікзіль пераходзіць да ацэнкі асобных частак акту абвінавачаньня і, раўняючы паказаньні розных сьведак, прыходзіць да вываду, што ўсе довады, якія высунуты абвінавачаньнем, не знайшлі ніякага пацьверджаньня ў судовым дазнаньні. Між іншым, абаронца падкрэсьлівае, што самы факт захаваньня ўсіх дакумантаў, адозваў і дэклярацый у цэнтральным сэкратарыяце Грамады яскрава сьведчыць, што Грамада разгортвала працу легальна. Той, хто праводзіць нелегальную працу, не захоўвае адкрыта паперы, у якіх названы ўсе прозьвішчы, а ўся праробленая праца знаходзіць поўны адбітак.

Абаронца падкрэсьлівае далей, што акт абвінавачаньня абапіраецца галоўным чынам на паказаньні канфідэнтаў паліцыі. Між тым на судзе некаторыя прадстаўнікі ўлады павінны былі прызнаць, што вельмі часта канфідэнты знарок ашукваюць сваіх работадаўцаў.

У канцы абаронца пераходзіць да дакумантаў, якія агалошаны пры зачыненых дзьверах. Гэты дакумант—кажа абаронца—паходзіць нібыта з ДПУ у Полацку. Дата яго—18 чэрвеня 1925 г. Калі ўспомніць, што ў гэты пэрыяд яшчэ ня было Грамады, дык для нас будзе зусім зразумелаю апакрыфічнасьць гэтага дакуманту. Калі ня было ў гэты час Грамады, дык дакумант, значыць, мае фальшывую дату; калі-ж дата яго сапраўдная, значыць сьведка Бабіч маніў на судзе. У дакуманце між іншым зазначана: «Прыцягнуць да справы баявыя дружыны Рабоча-Сялянскае Грамады», а Грамады якраз тады яшчэ ня было. Выходзіць, што гэтыя словы—„баявыя дружыны“—напісаны спэцыяльна для суду, каб можна было мець проці падсудных неадхільны аргумант.

У канцы сваёй прамовы абаронца ў імя праўды заклікае суд адхіліць абвінавачаньне цалкам.

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ

Наш гандаль з Польшчай.

„Кур'ер Віл.“ (№ 108) паведамляе, што ў красавіку г. г. праз пагранічныя станцыі Загацьце і Стоўбцы прайшло з Польшчы ў СССР 30 вагонаў жалеза, 40 вагонаў вугалю і 25 вагонаў с-г. прылад, а з СССР у Польшчу 10 вагонаў скур і 2 вагоны цукерак.

Зьезд „Стшэльца“.

13 мая г. г. ў Варшаве адбыўся зьезд прадстаўнікоў «Стшэльца», ці інакшай—Стралецкага саюзу. Кідаецца ў вочы, что зьезд адбыўся ў дзень маёвага перавароту. На зьезьдзе былі прэзыдэнт і міністры.

Як вядома, арганізацыя «Стшэльца», у якой налічваецца да 300 тысяч членаў, зьяўляецца як-бы **другою**—побач рэгулярнай—**арміяй.**

ПАЛІЦЫЯНТ ЗАСТРЭЛІЎ АРЫШТАВАНАГА.

У Вірку, Сьвятахлавіцкага пав. паліцыянт Вечорэк, даведаўшыся, што арыштаваныя Марціч і Кукала ў часе сьледзтва далі проці яго нядобрыя паказаньні, абвінавацiўшы яго ў розных злачынствах і злоўжываньнях, прышоў у паліцэйскі камісарыят і стрэлам з рэвальвэру забіў Марціча і цяжка параніў Кукалу.

НА ГРАШОВЫМ РЫНКУ.

Агульны зварот грашовай біржы ў Варшаве раўняўся ў сакавіку г. г. 69920200 злотых, тады як у сакавіку 1927 г.—120648400 зл.

Агульны зварот у першым квартале г. г. раўняўся 200411800 зл. проці 283897500 зл. першага кварталу 1927 г.

Як відаць з гэтага параўнаньня, звароты ў гэтым годзе значна зьменшыліся.

ПАЖАР ФАБРЫКІ Ў БЕЛАСТОКУ.

У мэханічнай сталярні Вэйнэра выбухнуў пажар, які зусім зьнішчыў абсталяваньне фабрыкі і гатовую мэблю.

Страты раўняюцца некалькім дзесяткам тысяч злотых.

БЯСПРАЎЕ ЯЎРЭЙСКІХ ШКОЛ У ПОЛЬШЧЫ.

Віленскія яўрэйскія сэнатары Рубінштэйн і д-р Шабад былі ў міністра асьветы і прасілі даць віленскім яўрэйскім гімназіям правы. Міністр абяцаў прыслаць у гэтыя гімназіі рэвізораў, пасьля чаго толькі можна будзе вырашыць справу аб наданьні гімназіям правоў. Гэтая адгаворка заўсёды практыкуецца ў Польшчы, калі трэба ня вырашыць справы.

ЗАБАСТОЎКА НА ФАБРЫЦЫ АМБРАШЭВІЧА.

На грунце недатрыманьня ўмовы на мэталёвай фабрыцы Амбрашэвіча ў Варшаве выбухнула забастоўка, у якой бярэ ўдзел звыш 200 рабочых.

ЗВАЛЬНЕНЬНЕ РАБОЧЫХ З ФАБРЫКІ.

Вялікія мануфактурныя фабрыкі Шона і Дзетла ў Сасноўцы звольнілі каля 1000 рабочых. Рэшта працуюць толькі 3 дні ў тыдзень.

Звальненьне выклікана цяжкай фінансавай сітуацыяй паміянёвай прамысловасьці.

СТАН ЗАСЕВАЎ У ПОЛЬШЧЫ.

Стан засеваў у красавіку г. г. ў адносінах да сакавіка, з прычыны няспрыяючых кліматычных варункаў пагоршыўся.

Пагоршаньне гэтае кваліфікуецца наступнымі лічбамі:

	1928 г. красавік	1928 г. сакавік	1927 г. красавік
Пшаніца .	2,9	3,1	3,5
Жыта . .	2,7	2,9	3,3
Ячмень .	2,7	2,6	3,3
Канюшына.	2,9	3,0	3,5

Згодна з гэтымі лічбамі, ураджай гэтага году ў Польшчы мае быць горшым, ніж у мінулым годзе.

ЗА ДЗЕНЬ.

Канец банкротаў.

Дагарэлі агні, абляцелі кветкі... Ці даўно ў вялікай залі пасяджэньняў прускага ляндтагу пад ветлівы гул буржуазеі і сацыял-дэмакратыі адбываўся ўстаноўчы зьезд Ленінбунду? Нядаўна—усяго месяц з лішкам таму назад.

І вось ужо афіцыйна абвешчана аб роспуску, аб ліквідацыі новае партыі, якая хацела зрабіцца (не жартуйце) кіруючай партыяй нямецкага пралетарыяту.

Разлажэньне Ленінбунду пачалося яшчэ, калі можна сказаць, да яго заснаваньня. Яшчэ загадзя да ўрачыстага ўстаноўчага зьезду рабочыя масы ўцякалі ад скампрамэтаваных правадыроў нямецкае „ультра-левае“ апазіцыі. З 3 ці 4 арганізацый, у якіх «ультра-левыя» карысталіся ўплывам, да моманту заснаваньня „Ленінбунду“, заставалася адна—Зуль, у якой выдаваўся цэнтральны орган Ленінбунду «Фольксвільле». Але ў гэтай арганізацыі маслаўцы пацярпелі поўнае паражэньне на прафсаюзных выбарах. Маслаўцы ні на хвіліну не маглі даверыць пралетарскаму складу зульскае арганізацыі. І апасеньні іх апраўдаліся: пралетарская зульская арганізацыя цалком выходзіць з Ленінбунду і вяртаецца ў нямецкую кампартыю. Зьнікла апошняя апора „ультра-левых“ рэнегатаў.

Раўналежна з гэтым працэсам абуджэньня рабочых, часова захопленых «левымі» лёзунгамі, адбывалася «расслаеньне» правадыроў. Першым з тонушчага карабля «Ленінбунду» ўцёк Шолем за ім на блізкай адлегласьці пасьледавалі асноўныя «велічы» арганізацыі—Рут Фішэр і Маслаў.

Але Урбанс быў цьвёрды. Ён не паваўся з-за масавага дэзэртырства сваіх таварышоў па кіраўніцтву няісную чае партыі. Ён заявіў усім, што дзейнасьць Ленінбунду ня спыняецца і што ад сваёй кандыдатуры на парлямантскіх выбарах ён, Урбанс, не адмаўляецца. Ён, відавочна, быў упэўнен, што адзін голас у кожным выпадку яму забясьпечан— яго ўласны. Але мінула ня больш двух дзён і Урбанс пераканаўся, што ён застаўся ў ролі прыказчыка, прымушанага сачыць за распродажам маемасьці сваіх абанкрочаных і ўцёкшых гаспадароў. Але і маемасьць засталася мізэрная, усяго толькі адна няшчасная газэтка «Фольксвільле» (тая самая газэта, якая павінна была стаць «цэнтральным органам нямецкае кампартыі, замест «Ротэ Фанэ»).

Да газэткі ўжо працягвалі лапы сацыял-дэмакраты, якія парашылі праз пасрэднікаў задарма скупіць «бесхозную» маемасьць, у свой час украдзеную ў кампартыі. Гэтага нават і Урбанс не пацярпеў. Ён сьпешна пазваніў па тэлефону ў ЦБ камуністычнае партыі і папрасіў, каб яна «ўзяла на сябе як фінансаваньне загадваньне, так і палітычнае кіраўніцтва газэтаю».

З адмоваю ад газэты ў «Ленінбунду» не засталося нічога: ні членаў, ні правадыроў, ні друку.

Так без славы скончыў сваё жыцьцё «Ленінбунд», арганізацыя рэнегатаў камунізму.

Ёсьць яшчэ судзьдзі ў Штэціне!

Гэтымі днямі ў Штэціне скончыўся працэс, які цягнуўся звыш трох тыдняў. Судзілі, так званых «росбахаўцаў», ці, як мы-б сказалі, «росбахаўскіх малайцоў». Палкоўнік Росбах і яго вайсковая арганізацыя „часовых дабраахвотнікаў“ зьяўляе сабой адзін з атрадаў «чорнага рэйхсвэра»: арганізацыя Росбаха, як і „чорны рэйхсвэр“ у цэлым, былі заснаваны ў дапамогу рэйхсвэру проста, г. зн. нямецкай арміі.

Аднак, у сапраўднасьці, «росбахаўскія малайцы» займаліся, у пераважнасьці, „унутранай палітыкай“. Унутраная палітыка разумелася імі таксама, як яна разумелася нашымі чорнасоценцамі. У царскай Расеі ўлада ўсімі спосабамі садзейнічала чорнасоценцам, якія наладжвалі пагромы яўрэям або забівалі левых дэпутатаў. У рэспубліканскай Нямеччыне, і асабліва ў Прусіі з яе сацыял-дэмакратычным урадам, улада,—уся ўлада, і цывільная і вайсковая,—усімі спосабамі садзейнічала пагромшчыкам і забойцам з асяродку „росбахаўскіх малайцоў“.

Штэцінская справа ўзьнікла з прычыны забойства нейкага Шмідта, які лёгкадумна апавядаў, нібы палякі прапанавалі яму грошы за выкрыцьцё тайн «чорнага рэйхсвэра». «Росбахаўскія малайцы»: Хайнэс, Оттаў і некаторыя іншыя зацягнулі яго ў лес і зьверскі забілі.

Але пры судовым разгляданьні высьветлілася, што забойства Шмідта—толькі адна маленькая «падрабязнасьць» дзейнасьці «росбахаўскіх малайцоў». Высьветлілася, што цывільная і вайсковая ўлада Штэцінскай акругі і Верхняй Сілезіі былі цалкам у руках Росбаха і яго „малайцоў“. Вайсковы камэндант Верхняй Сілезіі генэрал Павэльс і цывільны чыноўнік доктар Шпікер аднолькава паведамлялі росбахаўцаў аб «ненадзейнасьці» таго ці іншага чалавека і давалі «часовым дабрахвотнікам» заданьні «ліквідаваць такога-та». У Верхняй Сілезіі, дзякуючы гэтаму супрацоўніцтву, загінуў не адзін Шмідт—ахвяры налічваюцца дзесяткамі.

Суд рэспубліканскай Нямеччыны аказаўся «на вышыні становішча». Выкрыцьці былі так няпрыемны і сьведкам, і абаронцам, і пракурору, і судзьдзям, што яны аднагалосна пастанавілі, выслухаўшы паказаньні доктара Шпікера, ня слухаць іншых сьведак і не чапаць «верхне-сілескі комплекс». Суд абмежаваўся разглядам забойства Шмідта і пастанавіў, што ніякай прадназмеранасьці ў гэтым забойстве ня было. Два галоўных абвінавачаных, паручыкі Хайнэс і Оттаў прысуджаны да 15 і да чатырох гадоў турмы і... абодвы вызвалены з-пад варты „у водпуск“, бо суд зусім пераканаўся, што «яны не ўцякуць з іх краіны».

Нядаўна нейкі буржуазны „прыяцель СССР“ у Нямеччыне патрабаваў устанаўленьня ў нас спэцыяльных судоў для чужаземцаў, бо савецкі суд «клясавы» і адкрыта прызнае сябе такім. У Нямеччыне, зразумела, і суд і дзяржава „надклясавыя“.

Японія штурхае кітайцаў на новыя канфлікты.

Умешваньне ў ваенныя апэрацыі паўднёўцаў.

ТОКІЁ, 16-У. Водлуг вестак газэты „Хоці“, японскі ўрад пастанавіў ні ў якім выпадку не дазваляць ваенных апэрацый у Шандуні. Чжан-Цзо-Лін будзе дапушчан у межы Манчжурыі толькі ў тым выпадку, калі адступленьне яго войска будзе праводзіцца ў арганізаваным парадку, але ня ў тым выпадку, калі паўднёўцы будуць гнаць яго неадступна.

РАССТРЭЛ ВЫДАТНАГА КАМУНІСТА.

ШАНХАЙ, 16-У. З Ханькоу 15-га мая паведамляюць, што там быў пакараны сьмерцю выдатны дзеяч камуністычнае партыі і вядомы перакладчык з кітайскае на францускую мову Чэн-Юн-І.

ЯПОНЦЫ ЗАЧЫНЯЮЦЬ КІТАЙСКІЯ ГАЗЭТЫ.

ШАНХАЙ, 16-У. „Чайна Таймс“ агалашае тэлеграму з Цзянцьзіну ад 14 мая, у якой гаворыцца, што японская ўлада зачыняе кітайскія газэты ў Цындао.

ТРАФЭІ ШАНСІЙЦАЎ ПРЫ ЗАХОПЕ БАОДЫНУ.

ШАНХАЙ, 16-У. Водлуг атрыманых тут неправераных вестак, шансійскае войска пры ўваходзе ў Баодын 13-га мая захапіла 14 тысяч палонных, 61 гармату, 64 кулямёты, 9 тысяч вінтовак і 400 скрыняў з амуніцыяй.

НАПАД КАМУНІСТАЎ НА АСТРОГ.

ШАНХАЙ, 16-У. Водлуг паведамленьняў з Ганконгу, некалькі сот камуністаў ускочыла ў Хуйфун і вызвалілі з астрогу зьняволеных там камуністаў. 21 чалавек былі ўночы арыштаваны і растраляны.

„Польская місія“,

АБО—ПАН МІХАЛ ЗАСУМАВАЎ *).

Пан Міхал Абязерскі засумаваў. І вось ён бярэцца за пяро і вылівае свой сум у манархічным «Слове». Ён заклікае да аб'яднаньня польскіх сіл на крэсах для выкананьня „польскай місіі“, г. зн. да гатоўнасьці кінуцца на ўсход вызваляць свае былыя маёнткі.

І ня дзіва, што п. Абязерскі сумуе. Было-б дзіва, каб ён не сумаваў, бо сумаваць падставы ёсьць.

Ці даўно быў той час, калі парка сытых жарабкоў вазіла яго па сашы Сянно-Багушэўскае з уласнага маёнтку па імшу ў Сеньненскі касьцёл. Побач з ім на спружынным сядзеньні калыхалася пані, а навакол сяляне скідалі шапкі і, на першы погляд, ветліва кланяліся. 18-20 вёрст добрыя коні прабягалі хутка, і вось увечары п. Абязерскі ізноў у сябе ў пакоях. Пах ад канюшны дасягаў пакояў, шумелі навакол палі са збожжам. Пан Абязерскі салодка спаў, памаліўшыся таму „богу“, які яму даў зямельку і мужычкоў, якія змушаны былі за нікчэмныя грошы працаваць на пана.

Раптам вайна. Пабялеў ад гэтае весткі п. Абязерскі, бо трэба аддаць па мабілізацыі калёсы, коні і нават самога сябе, як прапаршчыка запасу. Але чаго-ж сумаваць? У павеце начальства знаёмае, людзі свае.

Лепшыя конікі і калёсы засталіся ў маёнтку, а ўсё горшае і непатрэбнае пайшло ў армію, ды яшчэ і на вельмі добрай пане, а сам п. Абязерскі ў апалчэньні ад'ютантам з аксэльбантамі. Усё добра—грошай кішэня, маёнткам кіруе дзейны эканом, сам у тылу ў Горадні, атрымлівае добрую пэнсію. Разам з ім і яго жонка мэдыцынскай сястрой ў афіцэрскім шпіталі. Ня жыцьцё, а масьляніца.

Здаюць гарады, здаюць крэпасьці. А п. Абязерскаму хоць-бы што. Яго маёнтак далёка—на мяжы Сеньненскага і Аршанскага паветаў.

Але. Вось гэтае „але“ нарабіла бяды. «Быдла», якое павінна было працаваць на пана, забунтавала, скінула галоўнага пана—цара, а за ім пагнала ў карк і ўсіх іншых паноў. Пана Абязерскага, ганаровага шляхціца, а за ім і шэраг іншых паноў пасадзілі ў Сянне ў турму. Гэткая абраза!

І вось, вызваліўшыся, п. Абязерскі кідае свой маёнтак і бяжыць за дэмаркацыйную лінію да немцаў, а там і ў Польшчу.

Трасе ён кулакамі: «пачакайце, хамаўё! Хутка вароцімся, мы вам пакажам, як зьдзеквацца над панамі, як забіраць уласнасьць».

Але... Але памыліўся пан Абязерскі. Прайшло 10 гадоў, а вярнуцца не ўдалося. У маёнтку па-старому ўсё добра родзіць, нават яшчэ лепш, толькі зьбірае ня пан, а суседнія мужычкі, якія вякамі прызвычаіліся працаваць на гэтай зямельцы. А што-ж рабіць п. Абязерскаму ў Польшчы? Папершае, ён сьпец-бухгальтар, падругое, нічога пісаць артыкульчыкі; у „Слова“ ахвотна прымаюць, ну і зарабляе крыху, канцы з канцамі зводзіць.

Праўда, няма свайго ўласнага выезду, няма маёнтку, але хто-ж забароніць п. Абязерскаму час-ад-часу ўсё гэта сьніць. Толькі як абудзіцца пан Абязерскі, робіцца тады яму вельмі прыкра і цягнецца рука да пяра пісануць аб „польскай місіі“, напомніць аб межах 72 году, бо недалёка ад гэтых межаў яго маёнтак.

Ня сумуйце, пане Міхале!

І божа барані, ня купляйце маёнтку ў Польшчы, бо хутка і там пагоняць сяляне паноў.

А з «полькай місіяй» кіньце, пане Міхале! Адно гэта глупства, а калі ня верыце мне, дык запытайце ў пана Валовіча. Ён з Сеньненскага павету ўцёк у Польшчу ня так даўно. І ён скажа таксама, што гэта можна толькі сьніць.

Былы Сусед.

*) Гл. „Сав. Бел.“ № 104.

Прапаганда абсалютызму ў Польшчы.

Вось ужо трэці год у Польшчы вядзецца ўзмоцненая прапаганда абсалютызму. Урад Пілсудзкага ад пачатку свайго існаваньня, фармальна як-бы і не касуючы канстытуцыі і парлямантарызму, прымае, аднак, іх пад знакам пытаньня, а часам і пад пагрозаю рашучага ўдару, што стварае нейкую няпэўнасьць і трывогу, з аднаго боку, і ўсё больш пахабны тон—з другога.

Цікава адзначыць, што нават такія органы друку, якія калісьці—да маёвага перавароту—лічыліся прагрэсыўнымі і нават радыкальнымі, сталі цяпер кансэрватыўнымі і нават абаронцамі абсалютызму. Такі „Кур'ер Поранны“, спыняючыся на пытаньні аб кампэтэнцыі ўлады прэзыдэнта рэспублікі, імкнецца даказаць, што

„дэкрэт, выданы прэзыдэнтам, можа быць адменены (скасаваны) толькі па загаду прэзыдэнта“.

Такім чынам, выходзіць, што адзінай заканадаўчай уладай—паводле „К.П.“—зьяўляецца прэзыдэнт, а дзеля таго, што ён не адказвае перад парляментам—дык адказным зьяўляецца ўрад, але

«дзеля таго—як кажа «Газэта Варшавска» (№ 146)—і ўрад роўным чынам на прак-

[illegible]

сабе прыхільніка нават сярод радыкальных сфэр. А тым часам у сойме здарылася наступнае. На пасяджэньні злучаных соймавых камісій—праўнай і канстытуцыйнай большасьць паслоў выказалася за тое, што згодна з 44 арт. канстытуцыі дэкрэт прэзыдэнта можа быць скасаваны соймам простаю нават пастановаю яго, а не законам, які павінен праходзіць праз сойм і сэнат.

Пасьля гэтай пастановы санацыйная прэса падняла страшэнны гвалт, абвінавачваючы соймавую большасьць у палітыканстве і падрыве аўтарытэту ўлады прэзыдэнта. Проці пастановы соймавай большасьці выступіў нават брат марш. Пілсудзкага пасол сойму Ян Пілсудзкі, які зьмясьціў ва ўсіх санацыйных органах артыкул аднолькавага зьместу.

Так адбываецца адна за другой атака польскага абсалютызму проці самых малых праў парляманцкай самастойнай грамадзкасьці.

Зам.

У Саюзе ССР.

СЁНЬНЯ ПАЧАТАК ПРАЦЭСУ ШАХЦІНСКІХ КОНТР-РЭВАЛЮЦЫЯНЭРАЎ.

АБВІНАВАЧАНЫЯ БРАТАНОЎСКІ І МАТАЎ АДМОВІЛІСЯ АД СВАЙГО АБАРОНЦЫ.

МАСКВА, 16-У. На распарадчым пасяджэньні спэцыяльнае прысутнасьці Вярхоўнага суду СССР [illegible]

Змоўшчыкам ня месца ў савецкім інстытуце.

СТАЛІНА, 16-У. [illegible]

Новы ЦК УсеЛКСМ.

(На заключным пасяджэньні зьезду).

МАСКВА, 16-У. Адбылося заключнае пасяджэньне 8-га зьезду УсеЛКСМ. [illegible]

Прэч карты і лято.

МАСКВА, 16-4. СНК СССР прапанаваў СНК саюзных рэспублік ужыць захады да неадкладнага зачыненьня ўсіх дамоў, дзе гуляюць у карты, рулетку, лёто і іншыя азартныя гульні.

Новы эстонскі пасол у СССР.

МАСКВА, 16-У. [illegible]

За пратэкцыянізм да адказнасьці.

БАЛТА, 14-У. [illegible]

Зьніжана цана на трактары.

ЛЕНІНГРАД, 16-5. [illegible]

Тыраж пазыкі аднаўленьня сельскае гаспадаркі.

ЦЬВЕР, 16-У. У Бежацку, Цьвярское губэрні, распачаўся тыраж пазыкі аднаўленьня сялянскае гаспадаркі. У тыражнай камісіі прысутнічае больш 20-ці прадстаўнікоў ад сялян амаль што ўсіх паветаў губэрні.

У зьвязку з тыражом значна ўзрос попыт па аблігацыі пазыкі. За адзін дзень у Бежацку прададзена аблігацый больш як на 3 тысячы руб.

Зьмены ў японскім габінэце.

ТОКІЁ, 16-5. Водлуг паведамленьняў газэт, міністр пошт і тэлеграфаў Мэцізукі будзе назначан міністрам унутраных спраў, а Кухара, які знаходзіцца ў Пекіне—міністрам пошт і тэлеграфаў. Раней Танака высоўваў Кухара ў міністры ўнутраных спраў, але частка габінэту і некаторыя лідэры Сэйюкай выказаліся проці гэтага.

Водлуг слоў газэт, ранейшы міністр унутраных спраў Сузукі займе пасаду старшыні Кокусуйкай, самае вялікае з фашысцкіх арганізацый у Японіі.

Па Беларускай ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

СЕЛЬКОРЫ-ДАСЬЛЕДЧЫКІ.

Кожны селькор павінен ня толькі дасылаць у газэту допісы і працаваць у насьценгазэце, але і прымаць актыўны ўдзел ва ўсёй грамадзкай працы. Таксама селькор павінен быць перадавым і ў працы на сваёй гаспадарцы.

Улічваючы гэта, наша акруговая газэта «Камуніст» выслала нам насеньне карняплодаў. Гэта насеньне наш селькораўскі гурток скарыстоўвае для закладкі дасьледча-паказальнага вучастку на школьнай зямлі.

Насустрэчу нашай дасьледчай працы пайшла Турская с.-г. станцыя, якая выслала нам угнаеньня і насеньня на 20 руб., што мы таксама скарыстоўваем у паказальных мэтах.

Ахвота сярод членаў гуртка да закладкі паказальнага вучастку вялікая. Ужо гэта адно дазваляе спадзявацца, што досьледы будуць выкананы плянава, згодна інструкцыі Н.-Д. Інстытуту сялян-дасьледчыкаў.

Практычныя вынікі працы селькораўскага гуртка на паказальным вучастку дапамогуць нашым дасьледчым станцыям вырашаць задачы ў галіне хутчэйшага ўздыму сельскай гаспадаркі, без якога нельга будаваць новую вёску.

Я. Крушына.

в. В.-Крушынаўка, Рагачэўскага раёну.

Калектывізацыя расьце.

Да 1928 году ў Бярэзінскім раёне былі толькі тры сельска-гаспадарчых арцелі.

У гэту вясну ў раёне арганізавалася 1 сельска-гаспадарчая камуна з [illegible]-ці гаспадарак на садова-агароднай гаспадарцы «Гарадзішча» і 9 калектываў на асобных сялянскіх гаспадарках, частка на садова-агародных гаспадарках, частка на землях зап. фонду з 58-мі гаспадарак. Арганізаваны 4 жывёлаводчых т-вы з 120-ці гаспадарак, 1 мэліарацыйнае т-ва з 28-мі гаспадарак, 1 машыннае т-ва з 22-х гаспадарак.

У раёне арганізаваны таксама 2 шавецкіх арцелі, 4 кравецкіх і інш.

Дырэктывы ХУ партзьезду аб калектывізацыі ў нашым раёне выконваюцца.

Б. П.

Аднаўленьне млыну „Чырвоная Зорка“.

Магілёў. Акрвыканком ухваліў аднаўляць млын «Чырвоная Зорка», які ўжо ня даўна пацярпеў ад пажару.

„Чырвоная Зорка“—найвялікшы ў акрузе таварны млын. Патрэба гораду ў мучных і крупяных прадуктах вылічваецца ў 550 тысяч пудоў у год; хлебазавод Цэнтральнага Рабочага Каапэратыву, які зараз будуецца, будзе вырабляць 1—1 з пал. тысячы пудоў хлеба ў дзень. Мэханізаваны млын нам зусім неабходны.

Агульная сума затрат на аднаўленьне вылічана ў 76 тысяч рублёў, з якіх на электрафікацыю пойдзе 56 тысяч. У бягучым годзе намечана пабудаваць верхні паверх, адрамантаваць вальцавыя і іншыя варштаты на суму 20-25 тыс. руб.

Кл-вік.

Прыватнік саступае...

Чэрыкаў. У горадзе Чэрыкаве прыватнікі ў 1925 годзе склалі сваё гандлёвае таварыства, адчынілі 4 крамы, прыльды на іх паставілі «пад каапэрацыю», і бойка заганлявалі.

Але і каапэрацыя ня спала, і падатковы «прыціскач» дапамог.

У 1927 годзе ў прыватнага таварыства засталося толькі адна крама, ды і тая зачынілася 1 мая сёлетняга году. Зараз каапэрацыя манапольна забясьпечвае спажыўца таварамі, пай у ёй павялічан з 5 да 10 руб.

На ўвесь горад засталося толькі 5 ларкоў, якія гандлююць семячкамі і таму падобным таварам.

Кл.

НАБЛІЖЭНЬНЕ СУДУ ДА НАСЕЛЬНІЦТВА.

Ворша. Для набліжэньня суда да насельніцтва і для лепшага абслугоўваньня ўсіх патрэб апошняга, а таксама для надачы яшчэ большай гібкасьці нашаму апарату, старшынёю аршанскага акруговага суду ўстаноўлен прыём грамадзян па розных юрыдычных пытаньнях на працягу ўсяго часу занятказ установы; пры адсутнасьці старшыні, прыём ускладаецца на намесьніка старшыні акрсуду.

У сьвяточныя і дні адпачынку ўстаноўлены дзяжурствы адказных працаўнікоў установы, якія таксама будуць прымаць грамадзян ад 11 да 2-х гадзін.

СЯЛЯНЕ БУДУЮЦЬ ШКОЛЫ.

Сьвіслач, 17-5. Сяляне пасёлку Красналенск на сродкі, сабраныя па самаабкладаньню, распачалі пабудову клюбу і некалькі мастоў у раёне свайго сельсавету.

ПЕРАСЯЛЕНЬНЕ.

Бабруйск, 17-5. Бабруйскай акрузе вызначана месцаў для перасяленьня ў Уральскую вобласьць на 300 душ. Распачата падрыхтоўка да пасылкі хадакоў.

ПАБУДОВА НОВАГА КРАХМАЛЬНАГА ЗАВОДУ.

Гомель 17-5. Пачата пабудова новага крахмальнага заводу ў савецкай гаспадарцы «Хоропуць».

Завод будзе перапрацоўваць у працягу сэзону 400.000 пуд. бульбы і дасьць 65.000 пуд. крахмалу.

На заводзе будзе ўстаноўлена замежнае абсталяваньне.

Прадукцыю гэтага заводу мяркуюць экспартаваць замежы.

ПАБУДОВА СЕЛЬСКА-ГАСПАДАРЧАГА ЗАВОДУ.

Гомель, 17-5. Праэкты новага сельска-гаспадарчага заводу зацьверджаны. На пабудову заводу асыгнавана 4 мільёны 340 тысяч руб. Учора распачалі пабудову новага заводу.

На пабудову новай мэблявай фабрыкі асыгнавана 40 тыс. р. Неабходныя варштаты заказаны, а некаторыя часткі пачалі прыбываць. Мэблявая фабрыка адчыніцца ў верасьні месяцы.

Лес—прыяцель земляроба.

Поле і лес часта стаяць побач. Лес сваімі прыроднымі асаблівасьцямі аказвае добры ўплыў на поле, а значыць, і на сельскую гаспадарку.

Дрэвы зьяўляюцца вельмі моцнымі насосамі, якія выцягваюць вільгаць з глебы і выпарваюць яе ў паветра. Ад гэтага над лясамі заўсёды многа вадзяной пары, а дзе яе многа, там паветра халадней. Хмары, праходзячыя над лесам, пападаюць у гэтае паветра, пара ад холаду згушчаецца ў кроплі ці сьняжынкі і яны падаюць на лес і бліжэйшае поле, летам—дажджом, а зімой—сьнегам. Выпаўшая ў лесе дажджавая ці сьнегавая вада праходзіць у глыб зямлі, а не сьцякае па паверхні дзеля таго, што ў лесе вадзе трудна прабрацца па няроўнаму насьцілу з апаўшых лісьцяў.

Вось чаму ў лесе пазьней сходзіць сьнег вясной, ды і летам бывае вільгатней, чым у чыстым полі. І ў той час, як на полі ўся зямля высыхае ад праменьняў сонца, лес зьберагае ў глебе ваду, адкуль патроху яе выцягваюць карані, ад якіх па ствалу вада падымаецца да лісьцяў, а з лісьцяў частка яе выпарваецца зноў у паветра, з якога потым ідзе дождж. Значыцца, дзе больш лясоў,—там дажджы і раса бываюць часьцей і сьнегу выпадае больш. А кожны ведае, як патрэбен дождж для збожжа, траў і г. д.

І калі ў чыстым полі расьліны сохнуць ад недастачы вільгацы,—каля лесу яны стаяць сьвежыя і зялёныя. Адсюль становіцца ясным, што чым больш у краіне лесу, тым больш яна забесьпечана ад засухі. З гэтай прычыны ў нашай лясістай Беларусі вельмі рэдка, амаль ніколі, ня бывае засухі ў той час, як у бязьлесным Паволжы ў сухое лета засухі губяць ураджай і людзі церпяць голад.

Апроч таго, лес сваёй густой і высокай сьцяной абараняе поле ад зімовых халодных і ад летніх гарачых ватроў. Зімой на чыстым шырокім полі вецер зганяе сьнег і карэньні расьлін, якія пазбаўляюцца пакрыцьця, гінуць ад холаду; а вясной і летам вецер высушвае зямлю, выдувае з яе насеньне ці заносіць яго пяском. Лес засланяе і ад гэтай бяды поле.

Вучоныя сьведчаць, што розныя казяўкі, у тым ліку і саранча, якія пажадаюць збожжа, любяць сухія месцы, і дзеля гэтага каля лясоў, дзе вільготнае паветра, іх заўсёды менш, чым ў іншых мясцох.

Птушкі, што селяцца ў лесе, зьнішчаюць тых шкодных казюлек, якія ўсё-ж такі бываюць над суседнімі з лесам палямі, і гэтым абараняюць збожжа.

Вось як беражэ лес дабро селяніна.

Ды і ня толькі дабро—шануе лес і здароўе селяніна і яго сям'і. Каля лесу паветра заўсёды бывае чыстае і прыемнае. Вынікае гэта ад таго, што дрэвы сваімі лісьцямі ўбіраюць тое кепскае паветра, якое выдыхае чалавек, а назад аддаюць тлен (кісларод), які неабходны для нашага дыханьня. Паветра, якое бывае ў лесе, асьвяжае і ўзмацняе здароўе чалавека. Кожны з сялян ведае, што людзі на вёсцы здаравей і мацней людзей гораду, якія для палепшаньня свайго здароўя, атручанага гарадзкім гнілым і дымным паветрам, езьдзяць летам у лес на «дачу».

Ня толькі цягне лес да сябе таму, што ў ім чыстае паветра. Прыемна бываць у лесе ад таго, што ён прыгожы. Сваёй зялёнай ліствой, сваім гоманам—лес прыязна сустракае ўсякага, хто бывае ў ім.

Дзеля гэтага заўсёды людзі стараюцца сяліцца каля лясоў, а калі яго блізка няма—яны засаджваюць дрэвы на вуліцы. Лес—характво прыроды.

Селянін-земляроб павінен заўсёды помніць, якую карысьць дае яму лес, што лес—яго найлепшы прыяцель. Такім-жа прыяцелем павінен быць і селянін для лясу.

— Шануй лес—і ён табе шчыра за гэта адплоціць.

К. Ласіцкі.

Пытаньні міжнароднай палітыкі.

ЯПОНСКІ РАЗБОЙ У КІТАІ.

Калі тав. Літвінаў у Жэневе разгортваў плян усеагульнага, поўнага і неадкладнага разброеньня, прадстаўнікі шаснаццаці капіталістычных дзяржаў, зразумела, люта абрушыліся на савецкую прапанову. І сярод асабліва зло крытыкаваўшых быў дэлегат Японіі.

Ды яно і зразумела! Кожны з буйнейшых капіталістычных драпежнікаў лічыць сваю «задачу» па захопу і зрабаваньню чужых земляў далёка ня скончанай. Яшчэ трэба будзе ўкрасьці шмат тэрыторый і праліць вялікую колькасьць крыві. Як-жа можна пры гэтым разбройвацца!

Павінна-ж Амэрыка праглынуць Нікарагуа і калі здарыцца Мэксіку; Францыя—Марока і Сірыю, Італія—Албанію і калі здарыцца Юга-Славію; Польшча—Літву і калі «здарыцца» Украіну і Беларусь, а Японія—Кітай (пасьля Манчжурыі—Шаньдунь, правінцыю, якую яна ўжо аднойчы падпарадкавала сабе).

Не бяда, калі ахвяра таго ці іншага імпэрыяліста—член Лігі Нацый! Тым яна прыямней! На тое-ж і створана Ліга Нацый, каб буйныя драпежнікі ласавалі больш дробнымі і каб пацкоўвалі іх на ня члена Лігі—Савецкі Саюз!

Чаго варта балбатня аб усеагульным міры, аб разброеньні, аб Лізе Нацый, аб паважаньні правоў іншага народу, аб парляманцкім кантролі, які нельга лепш паказалі падзеі, якія адбыліся ў кітайскай прыморскай вобласьці Шаньдунь.

Японія ўжо даўно гаспадарыць у Манчжурыі. Зараз чарга за іншымі багатымі абласьцямі Кітаю. Яна скарысталася нязначным інцыдэнтам, каб выпусьціць вялізарную 50-тысячную армію, пачаўшы запраўдную вайну ці, больш праўдзіва, адкрыты захоп Шаньдуні. Супроць каго-ж вядзе японскі імпэрыялізм свой наступ?

У Кітаі зараз адбываецца ўзброеная барацьба, у якой прымаюць удзел тры сілы: варожыя адна другой Чан-Кай-Шы і Фынь-Юй-Сян вядуць супольны наступ на мукдэнскага і пекінскага дыктатара Чжан-Цзо-Ліна. Гэты наступ праходзіў досыць удала, і ўся справа была ў тым, хто раней увойдзе пераможцам у Пекін.

А за гэтымі генэраламі стаяць сапраўдныя гаспадары. Гэта, вядома, ніхто ня скрывае, што Чан-Кай-Шы падтрымлівае Амэрыка, а Чжан-Цзо-Ліна—Японія. Даўняя, нямінучая і бязупынная барацьба япона-амэрыканскіх інтарэсаў выяўляецца ў падтрыманьні асноўных змагаючыхся ў Кітаі груповак, з якіх кожная ажыцьцяўляе палітыку тэй ці іншай з гэтых мацнейшых імпэрыялістычных краін.

Да вайны 1914-18 гадоў і ў часе яе існаваў англа-японскі ваенны саюз. Пасьля пад уплывам мацнейшай і больш багатай Амэрыкі ён быў скасаваны. Цяпер старыя груповкі зноў ажываюць. Бо існуюць супярэчнасьці ня толькі паміж Японіяй і Амэрыкай, але паміж Англіяй і Амэрыкай. І тое, што Японія адважылася ўмяшацца ў барацьбу ў Кітаі паміж поўначчу і поўднем на баку поўначы супроць паўднёўцаў, гаворыць за тое, што яна атрымала дапамогу ад Англіі.

Падзеі ў Кітаі кожны раз пацьвярджаюць поўную правільнасьць таго, на што зазначала партыя і Камінтэрн: рост супярэчнасьцяў паміж капіталістычнымі краінамі ўсё павялічваецца і нямінуча выклікае ўзброеныя стычкі. Гэтыя стычкі ствараюцца і ўзьнікаюць у імя новага перадзелу зямной кулі. Такі «перадзел» прывядзе да новага ўсясьветнага ваеннага пажару, у параўнаньні з якім мінулая імпэрыялістычная вайна будзе здавацца маленькай бясшкоднай гульнёй.

„ЗАБАРОНЫ ВАЙНЫ“ АБО ПУСТЫЯ СКАЗЫ.

У процілегласьць нашаму меркаваньню аб поўным, неадкладным і ўсеагульным разброеньні, у выніку якога сапраўды можна было-б адхіліць магчымасьць вайны, амэрыканскі міністр замежных спраў Келог у канцы сьнежня мінулага году высунуў ідэю маральнай «забароны» вайны, як інструмэнту нацыянальнай палітыкі. Згодна прапановы Амэрыкі, да гэтага праэкту можа далучыцца ўсякая дзяржава.

Францыя тут-жа адказала цэлым шэрагам «паправак», якія павінны былі зьнішчыць значэньне і без таго пустой прапановы Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў. Францыя лічыла неабходным агаварыць, што забараніць можна вайну толькі наступальную, а не абарончую. Усім вядома, што імпэрыялісты будуць разглядаць як абарончую вайну ўсякі рабунак і любую наступальную вайну. Іншымі словамі, Францыя адхіліла прапанову Амэрыкі. Зразумела, і амэрыканская прапанова ніякай вайны зьнішчыць не магла-б, нікога разброіць ня хоча і зьяўляецца толькі «дымавой заслонай», якую прапануюць Паўночна-Амэрыканскія Злучаныя Штаты, каб хоць чым-небудзь адказаць на катэгарычныя прапановы Савецкага Саюзу аб разбраеньні і на прагнасьць міру ўсіх народаў зямной кулі.

Але і гэтую балбатню аб міры Францыя адхіліла.

Англія, у сваю чаргу, зусім ніякага адказу не дала пад выглядам таго, што яна павінна запытацца ўсіх частак Вялікабрытаніі і абмеркаваць праэкт у камісіі юрыстаў.

Адна толькі Нямеччына, якую ўжо разброіла Антанта і ў якой акупавалі Рэйнскую вобласьць і захапілі (Польшча) Данцынгскі калідор, згадзілася на амэрыканскую прапанову.

Чаго варта амэрыканская прапанова, відаць хоць-бы з таго, што на выказаную тав. Літвінавым упэўненасьць, што Амэрыка, якая высунула формулу аб злачыннасьці вайны, напэўна павінна далучыцца да савецкай прапановы,—амэрыканскі дэлегат адказаў вельмі вострай крытыкай нашага праэкту.

Чым далей, тым усё больш ясным робіцца, што мір стаіць перад вялікай небясьпекай міжнародных стычак і адкрытых нападаў аднаго краю на другі, якія ў сваю чаргу могуць і павінны ператварыцца ва ўсеагульны ваенны пажар. Чым далей, тым больш змучаныя і тэрарызаваныя народы ўсяго капіталістычнага сьвету пераконваюцца, што адзіным і пэўнейшым шляхам выратаваньня сьвету ад новага праліцьця крыві, забойстваў, зруйнаваньняў ёсьць поўнае і ўсеагульнае разброеньне.

ГРЭЦКІЯ ЛЯЛЬКІ ЦЬВЁРДАЛОБЫХ.

Усё барахло грэцкіх дыплёматаў, пакінутае імі пры ўдзяканьні ў Грэцыю ў часе Кастрычнікавай рэвалюцыі, ня спыняе граць немалаважную ролю ў агульнай палітыцы грэцкага ўраду Міхалокопулса.

Зараз у Грэцыі распрацаваны праэкт закону, які цалкам цэліць у нашу манаполію замежнага гандлю. Вядома, што зараз вядзецца з усіх бакоў агульная падрыхтоўка да наступу на гэту найважнейшую з апор пралетарскай дыктатуры. І праэкт грэцкага ўраду зьяўляецца першым канкрэтным крокам у гэтым напрамку. Зразумела, што Савецкі Саюз ня можа заставацца індэфэрэнтным сьведкай ўсяго гэтага. Выгады ад гандлёвых зносін маюць абедзьве краіны: і грэкі і мы. Націск на нас ня можа не спаткаць належнага адказу. Мы робім некаторыя заказы ў Грэцыі (карынка, губкі і інш.). Зразумела, што гэтых заказаў мы больш ня будзем рабіць, пакуль грэцкі ўрад не адмовіцца ад сваіх варожых адносін да нашых гандлёвых арганізацый і ня зьменіць сваіх адносін да нашай манаполіі замежнага гандлю.

Але Грэцыя мае карысьць ня толькі непасрэдна ад гандлю з намі. Яна шмат зарабляе на тым, што мы для нашых перавозак па Чорнаму мору фрахтуем грэцкія параходы. Ад гэтага яна атрымлівае некалькі мільёнаў рублёў. Зразумела, што, прымаючы пад увагу ўсё адзначанае, нам нічога не застаецца, як устрымацца ад скарыстаньня грэцкіх суднаў на бліжэйшы час.

Бязумоўна, грэцкі ўрад дзейнічае па чужому загаду. Гэта «мудрая» палітыка, накіраваная супроць нацыянальных інтарэсаў грэцкага народу, будзе дорага каштаваць Грэцыі.

Трэба спадзявацца, што ў Грэцыі знойдзецца досыць асоб, зацікаўленых у падтрыманьні з намі нармальных зносін, што ім удасца стрымаць зарваўшагася дыктатара. У кожным разе мы зробім усё, каб замацаваць нармальныя адносіны, і толькі змушаныя варожымі адносінамі грэцкага ўраду станем на шлях эканамічных рэпрэсій.

ПРЫЯЗЬНЬ З АФГАНІСТАНАМ МАЦНЕЕ.

Побыт афганскага падышаха ў Савецкім Саюзе бясспрэчна дасьць узмацненьне і разьвіцьцё прыяцельскай сувязі, якая да гэтага часу злучала абедзьве дзяржавы. Вядома, што Уладзімер Ільліч першы асабіста павіншаваў Аманула-хана з перамогай над ангельскім імпэрыялізмам, з заваёвай незалежнасьці і першы прызнаў вызвалены самастойны Афганістан.

Тое, што бачыў афганскі падышах у нас, бязумоўна узмацніла ў ім упэўненасьць у шчырасьці палітыкі Савецкага Саюзу, які заўсёды з сымпатыяй адносіўся да барацьбы ўсходніх народаў за сваё вызваленьне. Мы паказалі яму не парадны бок, які ў імпэрыялістаў звычайна прыкрывае тайныя пляны ворага, а нашы гаспадарчыя і культурныя дасягненьні. Мы паказалі яму нашу Чырвоную армію, як інструмэнт міру, як сродак адпору імпэрыялістычнага драпежніка, як сродак вызваленьня ад прыгону і гвалту.

Аманула-хан бачыў нашы культурныя ўстановы. Ён асабліва цікавіўся нашым Домам Селяніна, Домам Чырвонай арміі, нашымі ўстановамі па абслугоўваньню інтарэсаў пралетарыяту. Гэтага ён за ўвесь час свайго падарожжа па Эўропе нідзе ня бачыў.

Ён меў магчымасьць навочна пераканацца наколькі Афганістан зацікаўлен ва ўзмацненьні Савецкага Саюзу, наколькі больш упэўнена можа разьвівацца Афганістан пры існаваньні савецкай улады.

Нашыя-ж адносіны да Афганістану вядомы яшчэ з 1919 году, году заваяваньня Афганістанам незалежнасьці і адпору ваеннага нападу ангельскіх імпэрыялістаў.

К. І.

…цыяналізацыя нізавога савецкага апарату.

Згодна пастановы аб'яднанага пасяджэньня Прэзыдыуму ЦКК КП(б)Б і Калегіі НК РСІ БССР).

Праведзеная ў мінулым годзе рэарганізацыя савецкага апарату БССР датычылася, галоўным чынам, цэнтральнага і акруговага апарату. Раённыя-ж і сельскія апараты ёю былі ахоплены (за выключэньнем пытаньняў перадачы ім шэрагу функцыяў і пашырэньня праў).

У мэтах упарадкаваньня работы нізавога савецкага апарату было праведзена абсьледаваньне 5 РВК і некалькіх сельсаветаў, быў дакладна вывучан зьмест іх работы і яе аб'ём. У далейшым на падставе асноўных паказальнікаў (тэрыторыя, насельніцтва, эканамічная магутнасьць і інш.) кожнага раёну, установлены штаты для кожнага РВК у паасобку.

У адносінах зьместу работы выкрыт шэраг дэфэктаў. Так, зусім слаба пастаўлены ў РВК вучот дзяржмаёмасьці, камунальнай маёмасьці, землеўпарадчых работ і г. д. Кепска пастаўлена эксплёатацыя дзяржмаёмасьці, адсутнічае яснасьць у замацаваньні гэтай галіны работы за тэй ці іншай часткай РВК—яна ўскладаецца дзе як, альбо на фінчастку, альбо на земчастку, а ў выніку ні тая ні другая не мае адпаведнага вучоту не гаворачы ўжо аб правільнасьці яе эксплёатацыі.

Адсутнічае арганічная сувязь і назіраецца поўная адарванасьць райстатыстыкі ад работы РВК у цэлым. У выніку гэтага, неабходнае для штодзеннай апэрацыйнай работы эканамічнае вывучэньне раёну пастаўлена дрэнна.

З-за прычыны няправільнага разьмеркаваньня функцыяў паміж часткамі РВК назіраецца загрузка частак РВК з лішнімі функцыямі, у сувязі з чым заўважваецца невыкананьне сваёй непасрэднай работы. Напрыклад, Пухавіцкі райкамгас ведае закупкай і выдачай фуражу, вядзе яму вучот, забясьпечвае ўсе райустановы дравамі, забясьпечвае інвэнтаром вучэбныя пункты, ведае засуджанымі да прымусовых работ, вядзе вучот інвэнтару ўсіх райустаноў, што таксама робіцца і самімі ўстановамі і г. д.

Разам з гэтым ня толькі ня выконваецца тэхнічны нагляд за будаўніцтвам, але ня маецца нават дакладнага вучоту мунiцыпалізаваных уладаньняў, а таксама становішча камунальных прадпрыемстваў, пабудоў, дарог, мастоў і інш., ня маецца пляну работы.

З прычыны таго, што канчатковае афармленьне здачы с.-г. падатку, які здаецца сялянамі ў сельсавет, ажыцьцяўляецца не сельсаветамі, а РВК, мы маем вялікую загрузку райфінчастак, непатрэбную затрату працы да 120-130 гадавых работнікаў па БССР.

Апрача гэтага, такі спосаб афармленьня прыёму падатку таксама б'е па кішэні селяніна, бо яму прыходзіцца плаціць пені за той час, які грошы яго праляжалі ў сельсавеце, ня гледзячы на тое, што падатак ім унесен сваечасова. Затым, ня маючы гарантыі, што ня прыдзецца плаціць другі раз (калі здаецца падатак у сельсавет, ня робіцца адзнак у акладным лісту аб здачы, не даецца квітка), пры пакражах і другіх выпадках,—многія сяляне езьдзяць здаваць падатак у РВК і губляць дарэмна час.

Яшчэ горш абстаіць справа ў сельсаветах. Маюцца, напрыклад, выпадкі, калі сельсаветы распускалі ячэйку МОПР, выдавалі пасьведчаньні грамадзянам аб тым, што яны належаць да сэкцыі бабтыстаў і інш. Усё гэтае сьведчыць аб недастатковым інструктаваньні сельсаветаў з боку РВК, аб слабай падрыхтоўцы супрацоўнікаў сельсавету. Сакратар РВК, на якога ўскладзена інструктаваньне сельсаветаў, ня мае магчымасьці яго выконваць, бо сам загружан пытаньнямі адміністрацыйнага характару (падрыхтоўка адміністрацыйных спраў да прэзыдыуму РВК і інш.).

У сувязі з гэтым, ЦКК-РСІ прыняты цэлы шэраг мерапрыёмстваў для палепшаньня працы нізавога апарату і зьнішчэньня маючыхся недахопаў.

Між іншымі мерапрыёмствамі, належыць адзначыць наступныя:

Арганізацыя ў складзе РВК спэцыяльнай адміністрацыйнай часткі, на якую будуць ускладзены адміністрацыйныя функцыі разам з міліцэйскімі, так як гэта зроблена ў апараце НКУС і акруговым апараце.

Гэтае мерапрыёмства разгрузіць прэзыдыум РВК ад накладаньня адміністрацыйных пакараньняў, а сакратара і агульную частку ад падрыхтоўкі і далейшага афармленьня адміністрацыйных спраў.

За прэзыдумам РВК застаецца толькі разгляд скаргаў на няправільнае з боку адмчастак накладаньне адміністрацыйных пакараньняў.

Зьвернута ўвага на больш правільнае і пляномернае скарыстоўваньне асоб, якія прысуджаны да прымусовых работ, для чаго будуць складзены пры РВК спэцыяльныя прымусбюро.

Сур'ёзная ўвага зьвернута на раённае будаўніцтва—прызнана неабходным павышэньне кваліфікацыі і лепшы падбор раённых тэхнікаў, у цэлым шэрагу раёнаў, апрача тэхніка, уведзена пасада шляховага дзесятніка.

Таксама прызнана неабходнасьць узмацненьня работы органаў Наркампрацы ў раёнах; у больш буйных раёнах і раёнах аддаленых ад акруговага цэнтру, уводзіцца пасада інспэктара працы.

Прызнана мэтазгодная рэарганізацыя структуры райфінчасткі. Работа па прамых падатках, якая праводзіцца фінінспэктарам, будзе аб'яднана з работай па с.-г. падатку. Гэта дасьць магчымасьць зьменшыць колькасьць фінансава-падатковых супрацоўнікаў, палепшыць работу і зрабіць яе больш роўнамернай на працягу году.

Неабходна адзначыць таксама пастанову ЦКК-РСІ аб арганізацыі банкаўскіх агенцтваў спрошчанага тыпу пры РВК замест існуючых Райкас. Апрача эканоміі на штатах, перасылцы і дастаўцы грошай, гэтае мерапрыёмства будзе садзейнічаць эканамічнаму разьвіцьцю раёну і акумуляцыі грашовых зьлішкаў насельніцтва і касавых астаткаў дзяржаўных установ.

У мэтах лепшага кіраваньня пажарнай справай у раёне пастаноўлена функцыі пажарнага інструктара РВК ускласьці на кіраўніка пажарнае дружыны раённага цэнтру за дадатковую аплату.

Прынята пастанова аб далейшым пашырэньні праў РВК і сельсаветаў. Напрыклад, надана права занова арганізуемым адмчасткам РВК разгляду і накладаньня адміністрацыйных спагнаньняў па ўсіх іх выглядах.

РВК надана права накладаньня адміністрацыйных спагнаньняў і пры паўторных лесапарушэньнях за выключэньнем катэгорыі асоба злосных лесапарушэльцаў, справы аб якіх накіроўваюцца непасрэдна ў суд.

Надаецца РВК права накладаньня адміністрацыйных пакараньняў ня толькі на супрацоўнікаў РВК, але і на членаў сельсаветаў і членаў прэзыдыуму сельсавету, а таксама на другіх службовых асоб, падпарадкаваных РВК устаноў.

Старшыня РВК выдае дазволы на выплату запасным часьцям і кампэнсацыі рабочым і служачым райустаноў за кошт бюджэту РВК і г. д.

Значна пашыраюцца правы сельсавету. Так, напрыклад, сельсаветам перадаецца спагнаньне па адміністрацыйных справах да 10 руб. і па выканаўчых лістох да 25 руб., за выключэньнем спагнаньня па заработнай плаце, аліментных справах і справах, якія грунтуюцца на натарыяльных дакумантах; сельсаветам надаецца права сьпісу і продажу маёмасьці ў установленым законам парадку.

Роўным чынам сельсаветам надаецца права вобыску і арышту віноўных у злачынстве асоб.

Сельсаветы маюць права складаць праекты абмену зямельнымі вучасткамі паміж землякарыстальцамі на тэрыторыі савету ў паасобных выпадках, калі абмен зьяўляецца гаспадарча мэтазгодным, а таксама складаць праекты аб надзяленьні зямлёй з запаснога фонду.

Дзеля зьнішчэньня валакіты па зямельных спрэчках, прызнана неабходным перадаць на непасрэднае вырашэньне сельсавету шэраг нескладаных пытаньняў, напрыклад: спрэчкі ўзьнікаючыя з дагавору аб працоўнай арэндзе зямлі, спрэчкі аб стратах пры ўспашках і шэрагу другіх пытаньняў.

Далейшае палепшаньне работы нізавога савецкага апарату ўпіраецца ў праблему ўзбуйненьня раёнаў і ліквідацыі акруговага апарату.

Сапраўды не зьяўляецца нармальным існаваньне побач з раённым у 80—90 тысяч насельніцтва, раёнаў у 20—25 тысяч.

Узбуйненьне раёнаў зьменіць іх гаспадарчы бок, зробіць іх больш магутнымі.

Пастанова ЦКК—РСІ па рацыяналізацыі нізавога савецкага апарату, да ўнясеньня ў законадаўчыя органы, пасылаецца на шырокае абгавараньне месц.

Я. РАКАЎ.
С. ЯЦКОЎ.

Аб кармянскім соцкім, тормазах у працы і галовах некаторых кіраўнікоў.

Адзінаццаты год існуе ў нас Савецкая ўлада і ні разу за гэты час вя брала мяне сумненьне адносна таго, што Кастрычнікавая рэвалюцыя чыста і назаўсёды зьнішчыла ўсялякіх старастаў, стражнікаў, вураднікаў, пісараў, прыставоў, земскіх начальнікаў і іншую, не к начы будзь яна памянута, нечысьць царскае ўлады на чале з самім царом.

Праўда, маецца не адзін, а нават цэлых два дурні, якія прэтэндуюць на «престол державы российской»—(Мікалай Мікалаевіч і Кірыла Ўладзімеравіч) каля іх дзесятак, другі, з вашага дазволу сказаць, міністраў і «прочих чинов».

Мы з вамі, дарагія чытычы, звычайна аб іх забываемся і толькі, калі-ні-калі, кавалачак газэтнае хронікі альбо пяро фэльетаністага на хвіліну праводзіць праз нашу думку гэтых цароў бяз царстваў і міністраў бяз міністэрстваў дзесьці за межамі СССР. Нашыя піянэры і тыя рагочуць з іх: —«ёсьць у нас вар'яты і дурні, але такіх яшчэ не здараецца».

Рагатаў і я пакуль... пакуль ня страціў перакананьня.

Сьмяецеся, чытач, а я, яй-права, ня ўпэўнены, што сёньня-заўтра не адшукаецца дзе-небудзь станавы прыстаў, ці гэтай твары падобнае. Ды не за межамі, не «заштатны», а тут у нас і пры «выкананьні абавязкаў» на пэўна вызначанай тэрыторыі нашае Савецкае дзяржавы.

Як-жа страціў я нявіннасьць у гэтым пытаньні? Напіўся? Звар'яцеў? Падпаў пад уплыў?

— Нічога падобнага... толькі прачытаў выпіску з пратаколу агульнага сходу кармячан. Прачытайце і вы:

ВЫПІСКА

Из протокола № 1 общего собрания граждан местечка Кормы Кормянского района Могилевкого Округа сост. 23-І—1926 г.

Председатель собрания ЮДОВИЧ. Секретар КРАВЕЦ.

СЛУШАЛИ:	ПОСТАНОВИЛИ:
§ 3. Об избрании сотского (т. Юдович) который указал, что согласно узаконений и распор. Р. К. Пр-ва есть указание об назначении сельских исполнителей для обслуживания гр-н м-ка, но считаю что для местечкового населения будет затруднительно и тормаз в работе, а посему вношу мое предложение об избрании сотского.	Общее собрание граждан м. Кормы постановляет, избрать сотским местечки Кормы т. Ханина и оплатить ему «25» рублей в м-ц из средств гр-н местечка.

С подлинным верно: Секретарь КРАВЕЦ.

Цяпер, думаю, і чытач ня будзе спрачацца са мной, што ўсё магчыма, бо «на свете чудеса рассеяны повсюду».

Калі можа быць соцкі, чаму ня можа быць стараста з мэдалем у памяць 300 годзьдзя дому Раманавых і г. д. і г. д. Калі сельскі выканаўца можа быць «тормозом в работе» (ма' быць, па вытворчасьці самагону ці па захаваньні аб'ектаў ападаткаваньня) то чаму такім тормазам ня можа быць міліцыя альбо савет ці выканком?

Даёш валаснога старшыню, старасту, вурадніка і іншых—трэба нам сказаць, калі прадоўжыць „лёгіку“ кармячан.

Дарэчы, аб савеце і выканкоме. Аказваецца, да іх зьнішчэньня і замены чынамі па адпаведнасьці ў Карме яшчэ не дайшло. Там існуюць мястэчковы савет і раённы выканаўчы камітэт, якія вельмі добра ўжываюцца з існаваньнем соцкага. Яны праводзяць пасяджэньні, склікаюць сходы, спаганяюць падаткі, часам нават карыстаюцца паслугамі таварыша соцкага і хоць ўжо прайшло 2 з паловай гады з часу яго выбараў, аб адмене незаконнае пастановы сходу і ня думаюць. А соцкі сабе ходзіць па хатах і спаганяе з грамадзян грыўні і дваццаткі за сваю працу.

Нявысьветленымі застаюцца толькі наступныя пытаньні: ці ажыцьцяўляе соцкі пры спагнаньні пэнсіі клясавы прынцып і ці маюць члены Кармянскага местсавету і РВК галовы на плячах, а калі маюць, то чым гэтыя галовы набіты.

Далёкі дзядзька.

НЕ ПАЎТАРАЦЬ ПАМЫЛАК.

Началася падрыхтоўчая праца па складаньні пляноў загатоўчай дзейнасьці на 1928-29 год; ужо праводзяцца нарады, паступаюць «меркаваньні» адносна загатоўкі рознае сыравіны.

Бясспрэчна, гэта адказная справа вымагае самых сур'ёзных, самых удумлівых адносін, [illegible] да сюль не было.

[illegible]

Мінула першае паўгодзьдзе, і плян па валакну быў выкананы толькі на 50 проц. Мала таго, Наркамгандаль склаў плян на 2-е паўгодзьдзе па валакну такі-ж, як на першае паўгодзьдзе. Гэта поўная надарэчнасьць, бо сэзон валакна першыя 6 месяцаў гаспадарчага году, а другое паўгодзьдзе, у лепшым выпадку, можа даць 20-25 проц. першага паўгодзьдзя. Нічога не памагло, плян быў складзен, як гэтага хацелі эканамісты з Наркамгандлю.

І што-ж мы бачым? Мясцовыя фабрыкі лёнам не забясьпечаны, абавязацельствы, узятыя загатоўцамі, ня выкананы, экспарт далёка ня выканан, але затое на паперы—вялізарны «рэальны» плян.

Тое-ж становішча і з пянькой. Плян быў складзен амаль што на 100 проц. больш, чым на справе можна было даць.

Пяройдзем да конскага воласу. Яшчэ да пачатку 1927-28 г. ужо было ясна, што загатоўка конскага воласу ня пойдзе тым узмоцненым тэмпам, як гэта было ў мінулыя гады. [illegible] дзен на 120 вагонаў. Нэрваваліся, крычалі, некаторыя даводзілі, што гэта немагчыма, але нічога не памагло: зараз ужо мінула палова мая, а лёк загатоўлена ўсяго 5-10 проц. намечанага пляну.

[illegible]

А. Манін.

Тыраж сялянскай пазыкі адбудзецца ў Бабруйску і Мазыры.

(Гутарка з прадстаўніком НКФ СССР тав. Бальшаковым).

[illegible] Бабруйску, дзе будзе разыграна 48-ая сэрыя. У гэтым тыражы будзе разыграна 1386 выйгрышаў на агульную суму 87.500 руб. Тыраж у Бабруйску мяркуецца распачаць з 20 мая, і ён працягнецца 4 дні.

Тыражная камісія будзе складзена ў Бабруйску. У склад камісіі ўвойдуць прадстаўнікі Наркамфінаў СССР і БССР, прадстаўнікі РСІ, газэт, камітэтаў сялянскай узаемадапамогі, сельска-гаспадарчай і крэдытнай каапэрацыі і Чырвонай арміі.

Па скончэньні розыгрышу выйгрышаў па 48-ай сэрыі сялянскай пазыкі прадстаўнікі Наркамфіну СССР выедуць у г. Мазыр, у якім таксама будзе арганізавана тыражная камісія для розыгрышу 11-й сэрыі.

У тыражы кожнай сэрыі будуць удзельнічаць усе 250 тысяч аблігацый [illegible] будуць разыграны выйгрышы ў 100, 500 і ў 1000 руб. Па аблігацыі, якая выйграе, выплачваецца выйгрыш і кошт аблігацыі з наросшымі на яе працантамі, і ў далейшых тыражах аблігацыя ня ўдзельнічае.

Выйгрышы у 50 і 100 руб. аплачваюцца па прад'яўленьні аблігацый усімі касамі Наркамфіну, установамі Дзяржбанку, касамі ашчаднасьці, паштова-тэлегр. установамі і ўстановамі с-гасп. крэдыту.

Выйгрышы ў 500 і 1000 руб. будуць выплачвацца ў Маскве праўленьнем Дзяржбанку. Каб атрымаць буйныя выйгрышы, ня трэба абавязкова самому ехаць у Маскву, а атрыманьне грошай па выйгрышу можна даручыць бліжэйшаму аддзяленьню Дзяржбанку, касе ашчаднасьці ці сельска-гаспадарчаму крэдытнаму таварыству.

У нацкамісіі ЦВК БССР.

БЕЛАРУСІЗАЦЫЯ ЎСТАНОЎ, ЯКІЯ ЗНАХОДЗЯЦЦА ПА-ЗА МЕЖАМІ БССР.

Нацкамісія пастанавіла запрапанаваць цэнтральным установам БССР, якія маюць філіялы ў іншых гарадох СССР, даць дырэктывы аб беларусізацыі гэтых аддзяленьняў.

ЯК АБСЛУГОЎВАЮЦЦА ПЕРАСЯЛЕНЦЫ З БССР.

Прэзыдыум ЦВК даручыў нацкамісіі вывучыць стан абслугоўваньня нацыянальна-культурных запатрабаваньняў перасяленцаў (беларусаў, яўрэяў і інш.) з БССР у Сібіры і на Далёкім Усходзе.

Нацкамісія пастанавіла ўзьняць пытаньне перад адпаведнымі ўстановамі аб камандыраваньні спэцыяльных прадстаўнікоў ад беларускага ўраду дзеля вывучэньня гэтага пытаньня.

Апрача таго, нацкамісія пастанавіла заслухаць даклады аб выніках падарожжа па Сібіры і Д.-Усходу т.т. Вольнага і Дудара, якія летась езьдзілі дзеля азнаямленьня з станам культурнага абслугоўваньня беларусаў у памянёных краінах.

ВЫВУЧЭНЬНЕ ЭКАНАМІЧНАГА І КУЛЬТУРНАГА СТАНУ ТАТАР.

Нацкамісія пастанавіла заняцца вывучэньнем эканамічнага і культурнага стану татар, якія жывуць у БССР.

Дзеля этага пастаноўлена паслаць у Сьмілавічы, Узду і інш. цэнтры татарскіх паселішчаў інструктара.

АБ БЕЛАРУСІЗАЦЫІ ЧАСОПІСАЎ.

На пасяджэньні нацкамісіі разглядалася пытаньне аб тым, што некаторыя часопісы, як «Савецкае Будаўніцтва», «Справаздача Наркамзему» і інш. друкуюцца на расейскай мове, у той час калі нават такі спэцыяльны навуковы часопіс, як «Мэдычная Думка» амаль на ўсе 100 проц. друкуе свае матар'ялы на беларускай мове.

Нацкамісія пастанавіла запрапанаваць друкаваньне памянёных часопісаў на беларускай мове. Тыя-ж установы, якія па розных спэцыфічных асаблівасьцях мусяць друкаваць матар'ялы на расейскай мове, павінны ўзгадняць гэту справу ў нацкамісіі.

У Савеце Народных Камісараў БССР.

(Пасяджэньне 16 мая г. г.).

На гэтым пасяджэньні разам з іншымі былі разгледжаны наступныя пытаньні:

АБ ВЫКАНАНЬНІ ДЗЯРЖАЎНАГА БЮДЖЭТУ БССР ЗА 1926-27 ГОД.

СНК быў выслухан даклад НКФ аб выкананьні дзяржаўнага бюджэту БССР на 1926-27 год. Дзяржаўны бюджэт БССР на 1926-27 год быў складзен па даходах у суме 51168,9 тыс. руб. і па выдатках у суме 49.707,2 тыс. руб. з астачай у 1.961,6 тыс. руб., якая была прызначана на ўтварэньне асобнага рэзэрву СССР. Фактычна даходаў паступіла на 50.541,2 тыс. р., або 98,8 проц. пляну. Недабор у суме—627,6 тыс. руб. утварыўся з прычыны недапаступленьня даходаў ад дзяржаўнай прамысловасьці і гандлю. Наогул непадатковыя даходы былі недавыкананы на 3,9 проц., а падатковыя даходы выкананы больш прызначэньня на 3,5 проц. У адзнаку ад мінулых гадоў удзельная вага непадатковых даходаў зьнізілася з 54,5 проц. да 53 проц. і павялічылася ўдзельная вага падатковых даходаў—з 33,8 да 35,4 проц. Наогул у параўнаньні з папярэднім годам выкананьне бюджэту можна лічыць значна палепшаным. Выдаткі былі выкапаны на суму 51.723 тыс. руб., або 100,1 проц. прызначэньня. Паменшылася ўдзельная вага адміністрацыйна-гаспадарчых выдаткаў—з 10,8 проц. да 9,9 проц. На фінансаваньне народнай гаспадаркі было выдаткавана 27,6 проц. бюджэту, удзельная вага гэтых выдаткаў павялічылася з 22,1 проц. да 27,6 проц.

Для апрацоўкі рэзалюцыі па дакладу СНК утворана камісія, якой даручана падаць на наступнае пасяджэньне СНК праэкт пастановы.

АБ ХОДЗЕ РАБОТ НА АСІНАБУДАЎНІЦТВЕ.

СНК выслухаў даклад Галоўнага Інжэнэра Асінабудаўніцтва тав. Алейнікава аб ходзе работ на Асінабудаўніцтве. У 1926-27 годзе плян будаўніцтва быў выканан на 64 проц., плян будаўнічых работ—на 47 проц., плян дарожных работ на 105 проц. і інш. Галоўнымі работамі ў бягучым годзе павінны зьявіцца пабудоўка галоўнага будынку станцыі, выдача заказаў на электрасілавое абсталяваньне, скончэньне пабудовы жылых дамоў у Арэхах, часовай электрастанцыі ў Выдрыцы, пабудоўкі чыгуначнай веткі Выдрыца—Арэхі, пабудоўка лініі перадачы на торпараспрацоўках і ў Арэхах, абсталяваньне 6 камплектаў торпавых машын, пабудоўка вузкакалейнай веткі на торпараспрацоўках, а таксама рэгуляваньне ракі Выдрыцы. У бягучым годзе мяркуецца дабыць торпу 1½ млн. пуд. Значна павялічан лік рабочых на Асінабудаўніцтве і торпавых распрацоўках.

Для апрацоўкі рэзалюцыі па дакладу ўтворана камісія, якой даручана падаць на наступнае пасяджэньне СНК праэкт пастановы.

АБ ШКОЛЬНЫМ БУДАЎНІЦТВЕ Ў 1926-27 Г.

Быў выслухан даклад НКАсьветы аб выніках школьнага будаўніцтва за 1926-27 г. За апошнія гады на школьнае будаўніцтва значна павялічыўся водпуск сродкаў. Так, у 1925-26 годзе было адпушчана 740 тыс. руб., у 1926-27 г.—886 тыс. руб., а на 1927-28 год вызначана 1.560 т. руб. За два гады (1925-27) пабудавана плянавых двухкамплектных 120 школ, пачата пабудоўка 71 школы. Апрача плянавага будаўніцтва на дзяржаўныя сродкі значна разгарнулася і пазаплянавае будаўніцтва школ на сродкі насельніцтва. Такіх школ, пачынаючы з 1924-25 г. пабудавана каля 250. Разам з гэтымі дасягненьнямі ў школьным будаўніцтве заўважваецца шэраг недахопаў: адставаньне ад будаўнічага пляну, скарыстоўваньне не па простым прызначэньні некаторымі акругамі сродкаў на школьнае будаўніцтва, невыстарчальны тэхнічны нагляд і кантроль за правядзеньнем школьнага будаўніцтва, марудны тэмп гэтага будаўніцтва і інш.

Для апрацоўкі рэзалюцыі па дакладу ўтворана камісія, якой запрапанавана падаць на наступнае пасяджэньне СНК праэкт пастановы.

АБ РЭАРГАНІЗАЦЫІ КАМІСІІ ЗАКАНАДАЎЧЫХ ПРАЭКТАЎ ПРЫ СНК.

СНК пастанавіў рэарганізаваць Камісію Законадаўчых Праэктаў пры СНК БССР у Падрыхтоўчую Камісію пры СНК. Старшынёю гэтай камісіі назначан тав. Кандраль. Пэрсанальны склад Падрыхтоўчай Камісіі будзе зацьверджан на наступным пасяджэньні СНК.

АБ ДАСЬЛЕДЧАЙ ПРАЦЫ Ў ГАЛІНЕ ДАСЬЛЕДВАНЬНЯ РОЗНЫХ БАГАЦЬЦЯЎ БССР.

СНК прыняў пастанову па дакладу Інбелкульту і ВСНГ аб выніках дасьледчай працы ў галіне дасьледваньня прыродных вытворчых сіл БССР. СНК прызнаў мэтазгодным, каб Гэалёгічны Інстытут Інбелкульту ў сваім далейшым разьвіцьці забясьпечваў распрацоўку матар'ялаў гэалёгічных дасьледаў БССР і сваячасова абслугоўваў заяўкі гаспадарчых устаноў, на гэалёгічныя працы. Інбелкульту даручаецца арганізаваць працу па вывучэньню дробна-эканамічнага раёнаваньня БССР, а Беларускаму Навукова-Дасьледчаму Інстытуту—арганізаваць працу па вывучэньні сельска-гаспадарчага раёнаваньня. Інбелкульту таксама даручаецца скончыць глебавыя здымкі па усіх акругах БССР, з тым, каб вынікі іх маглі быць скарыстаны на 1-й Усебеларускай Выстаўцы сельска-гаспадарчай прамысловасьці. Сталаму Прадстаўніцтву даручаецца паставіць перад адпаведнымі органамі СССР пытаньне аб дачы Інбелкульту таможанных льгот, якія даюцца Акадэміі Навук СССР. Дзяржплян даручаецца падрыхтаваць праэкт пастановы СНК аб урэгуляваньні і кантролі навукова-дасьледчай працы па вывучэньні прыродных і вытворчых сіл рэспублікі.

СНК прызнаў патрэбным пабудаваць новы будынак для Інбелкульту, для чаго апошняму запрапанавана падрыхтаваць матар'ялы і праэкты і падаць у СНК канкрэтны даклад па гэтым пытаньні. Прызнана мэтазгодным каб ВСНГ БССР у бягучым годзе скончыў распачатую горна-дасьледчую працу па вывучэньні пакладаў крэйды, фасфарыту, кварцавых пяскоў і іншых выкапняў ў Парадзінскім раёне. Інбелкульту даручаецца распрацаваць пытаньне аб арганізацыі сэкцыі прыкладной біялёгіі пры Гэалёгічным Інстытуце Інбелкульту, а ВСНГ—распрацаваць пытаньне аб арганізацыі керамічнай лябараторыі і дасьледчай станцыі па мэханічнай апрацоўцы карысных выкапняў.

АБ ДОМЕ ПІСЬМЕНЬНІКАЎ.

СНК утварыў камісію ў складзе т. т. Сташэўскага, Баліцкага і Яцкевіча, якой даручыў у месячны тэрмін падаць у СНК канкрэтныя прапановы аб памяшканьні пад дом пісьменьнікаў.

Справа, якую ня можна адкладваць.*)

Задача, пастаўленая перад рабочай клясай і сялянствам, адносна разьвіцьця гаспадаркі па сацыялістычнаму шляху, у сучасны момант ужо практычна праводзіцца ў жыцьцё. Дырэктывы партыі і пастановы ўлады па пытаньню калектывізацыі сельскай гаспадаркі ў сучасны момант упіраюцца ў некаторую неарганізаванасьць кіраўніцтва працай часткі таварыстваў, агульнай каапэрацыйнай сыстэмы.

Да пераходу да буйнай сельска-гаспадарчай вытворчасьці ў нас маюцца два шляхі: а) перш-на-перш аб'яднаць вытворчасьць сельскай гаспадаркі шляхам кантрактацыі, агульнага карыстаньня машынамі і г. д. і потым—грунтуючыся на аб'яднанай вытворчасьці, аб'яднаць плошчу, утварыўшы буйную гаспадарку, б) аб'яднаць зразу плошчу і на ёй пабудаваць таксама калектыўную гаспадарку. Усім вядома, што ў нас цяпер абодвы гэтыя працэсы ідуць поплеч. Сьведкай гэтаму—наша моцная каапэрацыйная сыстэма і шпаркі рост колькасьці і якасьці калектыўных гаспадарак, арцеляў і г. д.

Адгэтуль зразумела і тая ўвага, з якой мы павінны адносіцца да каапэрацыйных арганізацый с.-г. вытворчасьці. Ва ўмовах Беларусі, дзе каля аднэй пятай часткі плошчы занята балотам, праца мэліярацыйных таварыстваў заслугоўвае і павінна заслугоўваць найбольшай увагі.

На адным з першых месц яна павінна стаяць яшчэ і таму, што тут вытворчасьць ужо аб'яднана, і ў моц спэцыфічных умоў працы інакш ня можа быць і выканана. Як даказана ўжо працай Менскай балотнай дасьледчай станцыі і паказальнымі вучасткамі, якія закладаюць у мэліярацыйных таварыствах, балоты Беларусь—яе залатое дно, з якога павінна чэрпацца будучае багацьце. Балоты даюць неабмежаваныя магчымасьці для ўздыму сельскай гаспадаркі і далейшага яе паступовага разьвіцьця. Бо наша краіна ня можа зрабіцца прамыслова-індустрыяльнай краінай з-за адсутнасьці мінэральных багацьцяў, таму ў нас эканамічным грунтам жыцьця і зьяўляецца сельская гаспадарка. З формаў каапэрацыйных арганізацый, якія культывуюць і распрацоўваюць балоты, зьяўляюцца мэліярацыйныя і тарфяныя таварыствы.

Шырокі мэліярацыйны рух у нас распачаўся з 1925 году і толькі зараз пачынае разгортвацца.

Праца гэтых таварыстваў, як і таварыстваў агнятрывалага, с.-г. будаўніцтва, у сучасны момант цалкам ўпіраецца ў справу забясьпячэньня іх сродкамі вытворчасьці, як насеньнем, угнаеньнем, лугава-балотным інвэнтаром, цэмэнтам, прыладамі і інш. Бяз іх селянін ня можа абыйсьціся і павінен іх купляць. Бяз штучнага ўгнаеньня, як вядома, няма магчымасьці працаваць на балотах. Каб было відавочна, што справа забясьпечаньня таварыстваў сродкамі вытворчасьці—галоўнае пытаньне ў жыцьці таварыстваў, паглядзім на рост таварыстваў па Менскай акрузе, рост кошту выконваемай імі працы і інш.

На І-X-1925 году, па Менскай акрузе налічвалася 31 мэліярацыйнае таварыства, з 1664 сябрамі па плошчы ў 3935,5 гэктараў.

На І-X-1926 году па Менскай акрузе налічвалася 63 мэліярацыйных таварыствы, з лікам сябраў 3915 чал. на плошчы—12616 гэктараў. На 1-X-1927 году налічвалася ўжо 130 таварыстваў з 7979 сябрамі, на плошчы—17265 гэктараў. Капіталы таварыстваў (паявыя і ўступныя ўзносы) на 1-X-1927 г. складаюць 2500 руб. Засеяна ў 1925 годзе каля 10 гэктараў, 1926—каля 50 гэктараў, 1927—131 гэктар і ў 1928 годзе мяркуецца засеяць 305 гэктараў. Кошт выконваемай імі працы за гэты тэрмін узрастаў такім чынам: 409—10238—39045 руб. Дынаміка росту таварыстваў з усімі іх апэрацыямі паказвае, што з году ў год звароты і вытворчасьць павялічваюцца ў два і тры разы.

Такі шпаркі рост мэліярацыйнага руху і вытворчасьці ставіць перад кіруючымі органамі задачу—найбольш поўна скарыстаць самадзейнасьць насельніцтва, даць працу таварыствам. А гэта значыць—забясьпечыць таварыствы сродкамі вытворчасьці, як насеньнем, угнаеньнем, с-г. прыладамі і інш. Калі-ж не забясьпечыць усім гэтым таварыствы поўнасьцю, то гэта будзе падрываць самадзейнасьць іх і эканамічны эфэкт, якога трэба дамагчыся ад балотаў ў патрэбным разьмеры і як найхутчэй.

У аналёгічных умовах знаходзяцца і таварыствы агнятрывалага сельска-гаспадарчага будаўніцтва і тарфянога. У 1925 годзе па Менакрузе налічвалася: 4 тарфяных таварыствы, у 1926—26, у 1927—57 таварыстваў з агульнай колькасьцю сяброў—215 чал. У 1926 г. здабыта 28083 куб. мэтраў сухога торфу, у 1927 г.—55995 куб. мэтр. і ў 1928 годзе мяркуецца здабыць—100000 куб. мэтраў.

У 1926 годзе прададзена торфу 8500 куб. мэтр., у 1927 г.—28500 куб. мэтр. і ў 1928 годзе мяркуецца прадаць—40000 куб. мэтраў. Кошт маёмасьці таварыстваў—7383.5 руб. Капітал таварыстваў ў 1926 годзе быў—4615 руб., 1927 годзе—15253 р.

Таварыстваў агнятрывалага с-г будаўніцтва ў 1926 годзе было—4, а ў іх сяброў таварыстваў—180 чал., у 1927 годзе—18 з 1041 чал. сяброў таварыстваў. Кошт інвэнтару ў 1927 г. быў 59000 руб.

Дынаміка разьвіцьця трох выглядаў гэтых таварыстваў і выконваемых імі апэрацый паказвае, што як колькасьць апошніх, так і кошт выконваемай імі працы павялічваецца ў два ці ў тры разы. Поруч з гэтым павялічваецца ў два ці ў тры разы і колькасьць купляемых і прадаваемых таварыствамі матар'ялаў. Як відаць з вышэйпаказаных лічбаў, эканамічны грунт у таварыствах ёсьць. Ён выяўляецца ў капіталах і кошце выконваемай працы. На 1928 г. мэліярацыйным таварыствам для засеву намечанай плянам плошчы патрэбна было каля 8320 пуд. тамасшлаку і 5500 пуд. калійнай солі. Кошт гэтых угнаеньняў, разам з коштам патрэбнага насеньня траў, будзе каля 42200 руб.

На 1929 год, калі ўзяць пад увагу тэмп росту працы па мэліярацыйных таварыствах, патрэбна будзе ўжо закупіць угнаеньняў і насеньня траў на суму каля 84400 руб. Для таварыстваў агнятрывалага будаўніцтва ўжо сёлета патрэбна будзе закупіць каля 58000 пуд. цэмэнту, не гаворачы ўжо аб патрэбным інвэнтары, які як і для тарфяных і мэліярацыйных таварыстваў трэба набываць на значную суму. Лічачыся з дынамікай разьвіцьця працы па таварыствах трэба меркаваць, што пакупачна-збытавыя апэрацыі ў 1929 годзе дасягнуць лічбы ня менш як 200.000 руб. У далейшым-жа звароты штогод будуць павялічвацца, бо справа асушкі балот Беларусі затрымацца ня можа і не павінна.

З павялічэньнем разьвіцьця працы мэліярацыйных таварыстваў гаспадарка апошніх будзе перабудоўвацца з жывёлаводным ухілам. Прадукты, якія атрымоўваюцца з мэліярацыйнай плошчы, як і прадукты іншых галін гаспадаркі будуць перапрацоўвацца ў прадукты жывёлагадоўлі. Наладзіць для іх правільны і прыбытковы збыт таксама будзе патрэбна. Усё гэта будзе ўплываць на хутчэйшы рост і павялічэньне зваротаў таварыстваў.

У сучасны момант справа забясьпячэньня гэтых таварыстваў неабходнымі для іх рэчамі пастаўлена ня зусім добра. Заяўкі і задаткі на насеньне і ўгнаеньне мэліярацыйных таварыстваў уносяцца ня поўнасьцю і несваячасова. Гэта-ж затрымлівае разьвіцьцё мэліярацыі па Менакрузе і калі справы не наладзіць сваячасова—будзе ставіць пад пагрозу зрыву пасеўнае кампаніі, зразумела ня поўнасьцю, а часткай. Далей, неабходны машыны і інвэнтар, якімі можна карыстацца пэрыядычна (як трактар, фрэза і інш.), якія нявыгадна і не пад сілу набыць аднаму таварыству, бо для закупкі такога інвэнтару патрэбен вялікі капітал, што цяжка для аднаго таварыства. Значыць, у сучасны момант мы на сродкі таварыстваў ня можам набыць прыладаў, якія павінны перабудоўваць гаспадарку і даваць прыбытак. Трактарджа і фрэзу таварыствам набываць трэба, бо ўзараць ім гэктар, як аб гэтым сьведчыць нам практыка, каштуе ў два разы таней, не гаворачы ўжо аб якасьці працы, якая значна вышэй, чымся праца плуга. Гэту справу выканаць, рацыянальна скарыстаўшы мэханічную сілу, можа толькі саюз таварыстваў.

Культурна-тэхнічны апарат акруговага зямельнага аддзелу ня зможа наладзіць справу забесьпячэньня ўсім патрэбным таварыстваў з-за малой колькасьці свайго штату і дробнага разьмеркаваньня таварыстваў па акрузе. Існуючыя гандлёвыя арганізацыі таксама ня змогуць вырашыць справу поўнасьцю, у сілу спэцыфічных умоў, для набываньня машын, прылад і інш. (як-та: выпіска ліцэнзій, падшуканьне прылад патрэбных марак, закупка матар'ялаў за налічны капітал і г. д.).

Забесьпячэньне таварыстваў патрэбным матар'ялам, правільная арганізацыя рынкаў збыту,—усё гэта ў далейшым можна наладзіць толькі арганізаваўшы іх у саюз, як маючых аднолькавы характар вытворчасьці.

Гэты саюз павінен кіраваць пакупачна-збытавымі апэрацыямі яшчэ і таму, што ўсё кіраўніцтва куплі і продажу знаходзіцца ў аптовых апэрацыях. Значыць толькі арганізаваўшы мэліярацыйныя, тарфяныя і агнятрывалага будаўніцтва таварыствы ў саюз можна сваячасова і правільна забясьпечыць усім неабходным і плянава разгортваць справу. Таму і арганізацыя гэтага саюзу павінна быць першачарговай і неабходнай задачай. Адпаведным установам аб гэтым трэба паклапаціцца, бо жыцьцё і росквіт Беларусі, а ў прыватнасьці Менскай акругі, якой датычыцца гэты артыкул, цесна зьвязаны са справай мэліярацыі балот. Таму і таварыствы, на плячах якіх ляжыць задача выкарыстаць багацьце балот, павінны карыстацца як гэта ўжо зазначалася ў пачатку артыкулу, найбольшай увагай і мець поўнае сталае кіраўніцтва.

Хвалей.

*) У парадку абгаварэньня.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ УРАДУ БССР.

ПАСТАНОВА

Савету Народных Камісараў БССР

пра назначэньне тав. Цьвікевіча, А. І., членам калегіі пры Народным Камісары Аховы Здароўя.

Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляе: назначыць тав. Цьвікевіча, Аляксандра Іванавіча, членам Калегіі пры Народным Камісары Аховы Здароўя БССР тав. Барсукове, Міхасю Іванавічу.

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР М. Галадзед.

Кіраўнік Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнай Нарады БССР М. Мароз.

9 мая 1928 году.
г. Менск.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Совета Народных Комиссаров БССР

о назначении тов. Цвикевича, А. И., членом Коллегии при Народном Комиссаре Здравоохранения БССР.

Совет Народных Комиссаров БССР постановляет назначить тов. Цвикевича, Александра Ивановича, членом Коллегии при Народном Комиссаре Здравоохранения БССР тов. Барсукове, Михаиле Ивановиче.

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР Н. Голодед.

Управляющий Делами Совета Народных Комиссаров и Экономического Совещания БССР М. Мороз.

9 мая 1928 года
г. Минск.

ПАСТАНОВА

Савету Народных Камісараў БССР

пра назначэньне тав. Шаршнёва, С. І., членам Прэзыдыуму Вышэйшага Савету Народнай Гаспадаркі БССР.

Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляе назначыць тав. Шаршнёва, Сяргея Іванавіча, членам Прэзыдыуму Вышэйшага Савету Народнай Гаспадаркі БССР.

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР М. Галадзед.

Кіраўнік Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнай Нарады БССР М. Мароз.

9 мая, 1928 г.
г. Менск.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Совета Народных Комиссаров БССР

о назначении тов. Шершнева, С. И., членом президиума Высшего Совета Народного Хозяйства БССР.

Совет Народных Комиссаров БССР постановляет назначить т. Шершнева, Сергея Ивановича, членом президиума Высшего Совета Народного Хозяйства БССР.

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР Н. Голодед.

Управляющий Делами Совета Народных Комиссаров и Экономического Совещания БССР М. Мороз.

9-го мая 1928 г.
г. Минск.

Як ідзе асушка балот.

СЁЛЕТА МАЕ БЫЦЬ АРГАНІЗАВАНА 100 НОВЫХ МЭЛІЯРАЦЫЙНЫХ Т-ВАЎ.—НА ГІДРАТЭХНІЧНЫЯ І КУЛЬТУРТЭХНІЧНЫЯ РАБОТЫ Т-ВАЎ БУДЗЕ АДПУШЧАНА ЗВЫШ 1.300 ТЫСЯЧ РУБ.

За апошнія гады ў БССР арганізавана 830 мэліярацыйных т-ваў; сёлета мяркуецца арганізаваць яшчэ каля 100 т-ваў. За мінулы год т-вы залужылі каля 200 гэкт. асушаных балот, а каля 600 гэкт. былі засеяны рознымі культурамі. Сёлета мяркуецца правесьці паверхоўнае палепшаньне балот на 15 тысяч гэкт., каранное палепшаньне—на 2000 гэкт. і узараць—3000 гэкт. На культуртэхнічныя і гідратэхнічныя работы мэліярацыйных т-ваў сёлета асыгнавана звыш 1.300 тысяч руб.

Вялікая ўвага зварачваецца на арганізацыю на асушаных балотах выганаў пад пашу, і гэтаму дзяржава надае вялікае значэньне. Каб не папсаваць гэтыя выганы, паша на іх будзе рэгулявацца мэліярацыйнымі т-вамі.

Для апрацоўкі балот патрабуюцца спэцыяльныя машыны, якія пераважна набываюцца замежамі. Сёлета т-вы атрымалі 11 трактараў, 225 балотных плугоў, 40 спэцыяльных балотных барон, 16 спэцыяльных трактарных дыскавых культыватараў, балотныя каткі і інш.

Каб паказаць насельніцтву карысьць ад асушаных балот, дзяржава арганізуе паказальныя вучасткі, якіх усяго будзе каля 360. Апроч гэтага, амаль у кожнай акрузе БССР існуюць апорныя пункты (усяго 6 пунктаў, з іх 2 арганізуюцца сёлета). Гэтыя пункты прызначаны для правядзеньня вопытаў па культуртэхніцы балот.

Да адмоўных бакоў у працы т-ваў трэба аднесьці невялікі штат тэхнікаў, якіх усяго 40 чалавек. Тэхнікі маюць вялікую нагрузку, што адбіваецца на якасьці працы. З другога боку, мэліярацыйным т-вам сёлета вельмі мала адпушчана мінэральных угнаеньняў, асабліва калійнай солі, з прычыны чаго мэліярацыйныя работы мусяць быць паменшаны.

Культурныя навіны.

ЦІКАВЯЦЦА САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСЬСЮ.

У Варшаўскім навуковым т-ве нядаўна адбылася лекцыя вядомага беларускага бібліафіла Рамуальда Зямкевіча аб інтэлектуальным і навуковым руху, які разгортваецца на тэрыторыі Савецкай Беларусі.

ВЫСТАЎКА БЕЛАРУСКАГА ДРУКУ Ў ВАРШАВЕ.

У красавіку ў Варшаве адбылася навуковая выстаўка беларускага друку. Паміж іншым на ёй былі паказаны беларускія падпольныя выданьні Заходняй Беларусі, як «Беларускі Партызан» і інш.

Выстаўку наведалі амаль усе прадстаўнікі дыплёматычнага корпусу, якія вельмі цікавіліся выданьнямі, забароненымі польскай уладай. Польская ўлада засталася выстаўкай незадаволена.

СУВЯЗЬ З ЛІТОЎСКІМІ КУЛЬТУРНЫМІ ІНСТЫТУЦЫЯМІ.

Літоўскае мастацкае т-ва (Коўня), якое вядзе надзвычайна шырокую працу ў галіне разьвіцьця літоўскай мастацкай культуры, выявіла жаданьне абменьваць свае выданьні з Інбелкультам.

Зараз у салёне літоўскага т-ва адбываецца выстаўка літоўскіх плякатаў. На наступнай выстаўцы будуць дэманстравацца рысункі дзяцей дашкольнага ўзросту.

СУД.

ЗЬВЕРСКАЯ РАСПРАВА З МУЖАМ.

Грамадз. вёскі Стры, Плешчаніцкага райёну, Лявон Кузьміч, пражыўшы некалькі гадоў з жонкай, рашыў скасаваць шлюб і пажыць халасьцяком. Свой намер Лявон хутка ажыцьцявіў, пасьля чаго стаў жыць нібы малады хлапец.

Але гэта толькі так здавалася Лявону: як ён на вечарынках ні храбрыўся, але 45 год і глухата давалі сябе моцна адчуваць.

Амаль год Кузьміч пражыў халастым, потым засумаваў і, пазнаёміўшыся з маладой дзяўчынай, Пятрунэляй, пакахаў яе і ажаніўся.

Тыдзень-другі Пятрунэля пражыла з Лявонам добра, а пасьля яе пацягнула да маладых. Заўважыўшы гэта, Лявон пачаў рэўнаваць, на грунце гэтага паміж імі пашлі штодзенныя бойкі і лаянкі.

Так цягнуліся дні. Сямейнае жыцьцё маладажонаў абвастрылася. Адносіны Пятрунэлі да мужа з кожным днём пагаршаліся.

Урэшце, Пятрунэля задумала пазбавіць Лявона жыцьця, каб заўладаць яго гаспадаркай, а пасьля выйсьці замуж за маладога хлапца.

2 мая 1927 году Лявон Кузьміч накіраваўся ў вёску Асінцы да сваёй цёшчы пазычыць грошай. Пятрунэля заклікала да сябе суседа, Міхася Пятрашку, з якім жыла ў прыязьні, пачала частаваць самагонкай і ўгаварваць, каб ён забіў яе мужа, але Пятрашка не згадзіўся на гэта.

Позна ўвечары Лявон вярнуўся дахаты пад «мухай» і лёг спаць. Вось тут Пятрунэля і рашыла пакончыць з мужам. Яна ўзяла вяроўку, зрабіла пятлю налажыла яе на шыю Лявону і, падвязаўшы вяроўку за бэльку, задушыла яго.

На судзе Пятрунэла прызнала сябе вінаватай і заявіла, што задушыла Лявона за яго зьдзекі і пабоі.

Выязная Сэсія Менскага Акруговага Суду ў м. Плешчаніцах прыгаварыла Пятрунэлю Кузьміч на восем год зьняволеньня з суровым адмежаваньнем, але на аснове амністыі кара зьменшана напалову.

Д. Кастроў.

СУДОВАЯ ХРОНІКА.

Рабунішчыкі-забойцы.

Грам. Росіцкага с-с, Дрысенскага р, Іван Пірог, Станіслаў Тышко і Сьцяпан Канашонак 18 лютага г. г., узброіўшыся сякерамі, зрабілі напад на дом фэльчара Утана. Калі на стук у вакно Утан вышаў на двор і адчыніў калітку, рабунішчыкі засеклі яго сякерамі. Увайшоўшы ў дом, рабунішчыкі забілі і жонку Утана, пасьля чаго абрабавалі ўсю маемасьць.

Выязная сэсія Акруговага Суду прыгаварыла Івана Пірага, як сацыяльна небясьпечнага, да вышэйшай кары—на расстрэл, а Станіслава Тышко і Сьцяпана Канашонка—на 10 гадоў зьняволеньня з суровым адмежаваньнем і пазбаўленьнем у правох на 5 гадоў па адбыцьці кары.

Падпаліла млын.

У грамадз. хут. Зарэчча, Астрашыцка-Гарадзецкага райёну, Марылі Станкевіч быў уласны млын. Калі Станкевіч атрымала пастанову райвыканкому аб тым, што млын перайшоў у карыстаньне Камхозу, яна, каб не дапусьціць перадачы млына, у ноч на 31 ліпеня 1927 г абліла сьцены млына газай і падпаліла. Хутка зьбегліся сяляне і пажар быў патушан. Менскі Акруговы Суд, прымаючы пад увагу старасьць Станкевіч і на аснове амністыі, засудзіў яе на тры гады зьняволеньня ўмоўна.

ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ БУХГАЛТЕРИИ, КАЛЬКУЛЯЦИИ и СТАТИСТИКИ

ПРИ Ц. К. С. Б.

— Продолжительность курса—8 МЕСЯЦЕВ. —

Поступать на курсы можно в любой месяц года.

Принимаются лица с образованием не ниже 4 гр. семилетки.

ОКОНЧИВШИМ КУРСЫ ВЫДАЮТСЯ СВИДЕТЕЛЬСТВА.

Плата за первый месяц—5 руб., а за остальные по 4 руб. в месяц ВНОСИТСЯ В НАЧАЛЕ КАЖДОГО МЕСЯЦА ВПЕРЕД по адресу: МИНСК, ВСЕКОБАНК, тек. счет № 682.

Подробные условия высылаются за 2 восьмикопеечные марки. С запросами обращаться: Минск, Всекобанк, заочным курсам.

Галоўлітбел 302.

ХРОНІКА.

26-ая ГАДАВІНА ЗАМАХУ Г. ЛЕКЕРТА НА ФОН-ВАЛЯ.

Сёньня, 18 мая, спаўняецца 26 гадоў з дня замаху рабочага Гірша Лекерта на віленскага губэрнатара фон-Валя. Замах адбыўся ў 1902 г.

Зачыненьне зьезду ТДА-Авіяхіму.

16-га мая закончыў сваю працу 1-шы Ўсебеларускі зьезд ТДА-Авіяхіму. У Цэнтральны Савет абрана 31 чал. У Прэзыдыум Савету абраны: т. т. Галадзед, Ягораў, Дрылёнак, Чэшка, Цімашэнка, Лакціёнаў, Серабранскі (рабочы) і Кашнікава (работніца).

Падрыхтоўка да тыражу сялян. пазыкі.

Учора ў Менск прыехалі прадстаўнікі Наркамфіну СССР—намесьнік старшыні тыражнай камісіі т. Ерухімовіч і сакратар тыражнай камісіі—т. Бальшакоў. Прадстаўнікі НКФ СССР прыехалі спэцыяльна для праведзеньня тыражу сялянскай пазыкі ў Бабруйску і Мазыры. Учора-ж вечэрнім цягніком т. т. Ерухімовіч і Бальшакоў выехалі ў Бабруйск. Машыны для праведзеньня тыражу выйгрышаў ужо знаходзяцца ў Бабруйску.

Беларусізацыя ў мастакоў.

ЦП саюзу мастацтва Беларусі пастанавіла перавесьці на беларускую мову перапіску з НК Асьветы, Белдзяржкіно, Дзяржтэатрам, музтэхнікумам, ЦСПСБ, НК Працы ды іншымі ўстановамі.

З 15 мая перапіска з акруговымі арганізацыямі саюзу мастацтва таксама пераведзена на беларускую мову.

Гомельскаму акруговаму аддзяленьню саюзу запрапанавана падрыхтавацца да пераходу ў бліжэйшым часе на беларускую мову.

Кватэры для рабочых сав. гаспадарак.

У 1926 годзе на жыльлёвае будаўніцтва ў савецкіх гаспадарках Бельсельтрэсту было адпушчана 143.246 руб. У 1927 годзе сродкі на жыльлёвае будаўніцтва для рабочых савецкіх гаспадарак былі павялічаны да 412.347 руб.

Беларускі камітэт саюзу сельскагаспадарчых і лясных рабочых падаў заяўку на водпуск звыш 400.000 рублёў на будаўніцтва ў сёлетнім годзе. Аднак, гэта заяўка поўнасьцю не здаволена, бо ў мінулыя гады на жыльлёвае будаўніцтва ў савецкіх гаспадарках выдаткаваліся значныя сумы.

Міжнародны Дзіцячы Тыдзень.

Цэнтральнае бюро піянэраў і ўсе грамадзкія арганізацыі чынна рыхтуюцца да сьвяткаваньня 8 Міжнароднага Дзіцячага Тыдню (з 20 да 27 мая).

8 Міжнародны Дзіцячы Тыдзень будзе праводзіцца пад лёзунгамі замацаваньня сувязі з замежнымі піянэрамі і пад знакам сацыялістычнага будаўніцтва.

Парадак сьвяткаваньня ў Менску наступны:

20 мая—агульная гарадзкая дзіцячая дэманстрацыя.

24 мая—агульны дзіцячы паход за горад, прычым у гэты дзень ня будуць працаваць 4-х і 7-хгадовыя школы.

26 мая—дзіцячы паход у кіно, якім будуць ахоплены ўсе дзеці.

27 мая—масавыя дзіцячыя гульні. У гэты-ж дзень адбудуцца вечары 3-х пакаленьняў: партыі, ЛКСМБ і піянэраў.

Жыльлёвае будаўніцтва ў лясьніцтвах.

Па 5-цігадоваму пляну, распрацававаму НК Земляробства, на жыльлёвае будаўніцтва для лясной варты БССР будзе адпушчана 5.694.600 руб.

Апроч таго, перад СНК БССР узьнята пытаньне аб тым, каб сродкі, вырučаныя ад продажу гальля, буралому ды інш. ішлі на жыльлёвае будаўніцтва для лясной варты.

Экспорт сыру за межы.

Белсельтрэст атрымаў заданьне ад Нар. Кам. Гандлю БССР экспартаваць за межы 3000 пуд. галяндзкага сыру вытворчасьці савецкіх гаспадарак. Сыр будзе экспартавацца ў Нямеччыну.

Матацыклетна-вэлёсыпэдныя прабегі.

У чэрвені Аўтадор БССР арганізуе матацыклетны і вэлёсыпэдны прабегі.

Гэтыя прабегі маюць адбыцца па маршрутах: матацыклетны — Менск—Астрашыцкі-Гарадок, а вэлёсыпэдны—Менск—Чэрвень.

Калёніі інвалідаў працы

Белсельтрэст і саюз сельска-гаспадарчых і лясных рабочых узбудзілі перад органамі сацыяльнага страхаваньня хадайніцтва аб арганізацыі ў савецкіх гаспадарках калёній для інвалідаў працы з рабочых савецкіх гаспадарак.

Органы сацыяльнага страхаваньня мяркуюць задаволіць гэта хадайніцтва.

Менскі дзень.

Льготныя білеты ва ўсе кіно-тэатры Менску будуць прадастаўляцца студэнтам у працягу ўсяго летняга сэзону. Кошт білету—15 кап.

На 330.000 руб. мэталётавараў будзе завезена ў БССР, з якіх на 97.000 руб. для сялянскага рынку, а на 233.000 руб.—для забесьпячэньня мясцовай прамысловасьці.

Пэрсанальная пэнсія сястры народавольца Парфіяновіча ў суме 30 руб. у месяц назвачана Нар. Кам. Сац. Забясьпекі. Сястра Парфіяновіча ў свой час прымала ўдзел у рэвалюцыйным руху, а муж яе памёр на катарзе.

Закладка клюбу харчавікоў на пляцу былога жаночага манастыра (рог Камсамольскай і Інтэрнацыянальнай вуліцы) адбудзецца 20 мая ў 3 гадзіны дня.

Дом адпачынку для членаў саюзу харчавікоў адчыніўся ўчора ў Кальварышках (5 вёрст ад Менску).

Дом адпачынку разьлічан на 50 месцаў. Усяго за сэзон 1928 году ў доме знойдуць адпачынак 250 рабочых-харчавікоў.

Справачны аддзел.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК.

(НА 18 МАЯ 1928 г.).

Абл. 1 дзярж. паз.—прад. 4—68, куп. 4—66.

Абл. 2 дзярж. паз.—прад. 5—07, куп. 5—05.

Абл. 2 сял. паз.—куп. 5.

Абл. 3 сял. паз.—прад. 5—05,5, куп. 5—03,5.

Абл. дзярж. паз. 27 г.—прад. 25—31, куп. 25—21.

Абл. дзярж. паз. 1926 г.—прад. 121, куп. 119.

Абл. 12-проц. дзярж паз.—прад. 105—61, куп. 105—56.

Абл. 6-проц.паз.індустр.— прад. 24—73,5, куп. 24—63,5.

БІБЛІАГРАФІЯ.

Праф. П. Г. Цімафееў. Кароткі курс эканамічнае геаграфіі СССР. Выданьне другое Белдзяржвыдавецтва. Менск, 1927 год. Цана 80 кап.

Бяз усякай прадмовы «кароткі курс эканамічнай геаграфіі» праф. П. Г. Цімафеева адразу пачынаецца ўводзінамі ў прадмет кнігі і выкладаньнем гэтага прадмету па наступнаму пляну: 1) эканамічная геаграфія транспарту (шляхі зносін, чыгункі, сусьветны аўтамабільны транспарт, паветраныя зносіны, сродкі сувязі); 2) эканамічная геаграфія здабываючай прамысловасьці (сельская гаспадарка, земляробства ў СССР, культура збожжавых расьлін, культура карэньплодаў, тэхнічных расьлін, лугавых або спэцыяльных кармовых траў, гародніцтва, садоўніцтва, вінаградніцтва і выраб віна, культура табакі, гадоўля жывёлы, пчалярства, шаўкоўніцтва, сучасная сусьветная сельская гаспадарка, культура лесу, рыбацтва, зьвяралоўства).

Горная прамысловасьць (здабыча золата, срэбра, плятыны, жалеза і медзі, каменны вугаль, нафта, іншыя мэталі і выкапні); 3) эканамічная геаграфія апрацоўчай прамысловасьці (віды прамысловасьці, ткацкая прамысловасьць, апрацоўка харчавых прадуктаў)

Мэталёапрацоўчая прамысловасьць.

Тут трэба спыніцца на нейкай досыць дзіўнай недарэчнасьці, якая, бязумоўна, зьявілася ў кнізе не па віне аўтара, а іменна: пасьля загалоўка—„мэталёапрацоўчая прамысловасьць", надрукаванага буйнымі літарамі, ідуць надзагалоўкі мен[illegible]рамі: „Машынабудаўнічая прамыс[illegible] «унутраная прадукцыя і імпорт [illegible] падарчага інвэнтару», «Электратэ[illegible] мысловасьць за апошнія гады», [illegible] літарамі надрукаваны далейшыя [illegible] лоўкі: «папаровая прамысловасьць», [illegible] цоўка жывёлавых прадуктаў», «апра[illegible] дзерава», „апрацоўка мінэральных [illegible] таў", «хэмічная прамысловасьць», і [illegible] іншых, якія не маюць нічога супольна[illegible] мэталёапрацоўчай прамысловасьцю.

Падобная недарэчнасьць у падру[illegible] якім зьяўляецца «кароткі курс эканам[illegible] аграфіі» не павінна-б была мець м[illegible] Гэта ўжо нядбайнасьць выдавецтва. 4) [illegible] ні—чацьверты аддзел кнігі. Эканамі[illegible] геаграфія таваразамену (замежны гаь[illegible] расейскі экспорт, расейскі імпорт [illegible] «расейскі», а не «саюзны»? Аўтар), [illegible] траны гандаль, заключэньне).

Нарэшце—дадаткі: 1) электрыфік[illegible] СССР, 2) склад тэрыторыі СССР, 3) [illegible] намічнае райёнаваньне СССР, 4) т[illegible] чэньне міжнародных адзінак мераньня.

У «зьмесьце» дадаткаў прастаўлен[illegible] яшчэ адна графа: «5. Карты—стар. 16[illegible] Але ні карт на 165 стар. няма, ні [illegible] самай старонкі. Іх у кнізе толькі 164.

І тут, як бачым, выдавецтва падгуля[illegible] такая «дробязь» робіць дрэннае ўражан[illegible]

За адзначанымі тэхнічнымі недахо[illegible] кніжкі, зьмест яе вычэрпвае тэму ве[illegible] ўдала. Мова кнігі добрая і зразумелая.

П. Т.

Новыя кнігі.

Вышлі з друку ў Латвіі і Літве і паступілі ў рэдакцыю газэты «Савецкая Беларусь» для рэцэнзіі наступныя кніжкі:

1. «Белорусс рабочий». Почему мы должны уважать свой народный язык? Стар. 12, цана 10 сантымаў, Рыга 1927 г.

2. „Статут т-ва беларусаў-выбаршчыкаў у дзяржаўны сойм, гарадзкія, паветовыя і валасныя самаўрады ў Латвіі. Стар. 14, Рыга 1927 г.

3. „Папулярныя нарысы тэорыі кааперацыі" пад рэдакцыяй К. Езавітава. Стар. 90, цана 1 лат. Рыга, 1927 г.

4. «Інструкцыя для працы аддзел[illegible] «Т-ва беларусаў-выбаршчыкаў». Стар. [illegible] цана 10 сантымаў. Рыга, 1927 г.

5. «Як вучыць у новай школе» пад ре[illegible] дакцыяй К. Езавітава. Стар. 42, цана [illegible] сант. Рыга, 1927 г.

6. „В. Бічунас, М. К. Чурлёніс" [illegible] не Літоўскага мастацкага т-ва. Коўна, [illegible] год. Стар. 32, 18 табліц і каляровы[illegible] продукцыі ў тэксьце (монографія аб вял[illegible] ным літоўскім мастаку на літоўскай мов[illegible]

Да ведама беспрацоўных.

Менская Біржа Працы прыступіла да ўкамплектаваньня сьлясарнага цэху „ЦІТ'а" Беспрацоўныя, якія жадаюць паступіць на гэтыя курсы, павінны падаць аб гэтым заявы ў сэкцыю вытворчае працы (штодня ад 10 гадз. раніцы да 12 гадз. дня).

АПАВЯШЧЭНЬНЕ.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

— У пятніцу, 18 мая, Праўленьне Дому Асьветы запрашае яч. ЛКСМ падшэфн. часьці, юнсэкцыю а 5 гадз. ўвечары ў сад для сканчэньня працы па прывядзеньні тэніснай пляцоўкі ў належны від.

— 18 мая два кіно-сэансы «Голубая кровь».

Пачатак а 8 і 10 гадз.

— 20 мая канцэрт заслужонага артыста рэспублікі Эрдэнко.

Білеты штодня ў канц. Дому ад 11 да 2 і ад 6 да 9 увеч.

— У суботу, 19-У, а 5 з паловай гадзін вечара, у кл. К. Маркса адбудзецца агульнагарадзкі сход камсамольскага актыву з дакладам: „Вынікі 8 усесаюзнага зьезду ВЛКСМ. «Саюзныя дні» і ўсялякія іншы[illegible] сходы пераносяцца на другія дні. Білет[illegible] па РК; пасьля сходу—кіно".

ПЭДГАБІНЭТ.

Сёньня, 18 мая, а 7 гадзіне ўвечар[illegible] праф. Камвузу Шалаўраў разгледзіць пра[illegible] грамы па фізіцы для спэц-клясаў, агуль[illegible] на-асьветных курсаў другога канц. шко[illegible] 11-й ступені з адзначэньнем асноўных мо[illegible] мантаў і адпаведных дапаможнікаў. Сад[illegible] клад зробіць дацэнт Камвузу Міцкевіч.

З прычы таго, што пытаньне гэта вель[illegible] мі важнае, прысутнасьць настаўнікаў фі[illegible] зыкі абавязкова для абмену думкамі.

Уваход вольны.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА.

ЦЫРК-КІНО.

ПАМЯШКАНЬНЕ ЦЫРКУ.	Сёньня і штодня ад 10-й г. раніцы да 11-й г. веч. адкрыта ЗООВЫСТАЎКА ЖЫВЫХ ЗЬВЯРОЎ. Кармленьне зьвяроў а 8-й гадз. вечара.
КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА».	Канцэрт вядомай маскоўскай сьпявачкі Л. Б. БЕЛАГОРСКАЙ ПРЫ ЎДЗЕЛЕ Л. М. МАЛКУСА (РАЯЛЬ), А. Г. ШЫРВІНДА (СКРЫПКА) і мастака жывога слова Н. М. ЭФРОСА. На экране мастацкі фільм „ТРЫВОГА"
КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА".	ТОЛЬКІ 3 ДНІ—18, 19 І 20 МАЯ сусьветны баявік—камэдыя з удзелам выдатнай кіно-артысткі ОСІ ОСВАЛЬД. „ЯЕ КАПРЫЗ", у 8 частках.
КІНО «ПРАЛЕТАРЫ».	З 15 мая 2 замежныя камэдыі за адзін сэанс: І. Сусьветны комік Бэстэр Кейтон у фільму „Наша гасьціннасьць" у 6 ЧАСТКАХ. ІІ. Папулярны комік Бэн-Цюрпін—у фільму „Каліф на гадзіну" у 6 ЧАСТКАХ.
КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ».	З 15 мая—новы трука-прыключэнскі кіно-раман—2 сэрыі, 12 частак за адзін сэанс. „ПЛЯМА ЗЛАЧЫНСТВА"

ВЫШАЎ З ДРУКУ, РАССЫЛАЕЦЦА ПАДПІСЧЫКАМ І ПАСТУПІЎ У ПРОДАЖ

№ 3 „ПОЛЫМЯ" № 3

ЧАСОПІС ЛІТАРАТУРЫ, ПАЛІТЫКІ, ЭКАНОМІКІ, ГІСТОРЫІ, КРЫТЫКІ.

(СЁМЫ ГОД ВЫДАНЬНЯ).

ЗЬМЕСТ:

Васіль Каваль. Жніво—*аповесьць*; Іоганэс Бэхэр. Адзіная справядлівая вайна—*роман* (пер. з нямецкае мовы Ю. Земэля); Е. Цэхановіч. Страх—*апавяданьне*; Браты Чапковэ. Востраў; Якуб Колас. На шляхох волі—*урывак з поэмы*; Ал. Дудар. Себеж—*верш*; Зіна Бандарына. «У школе», „І вятры і зоры"...—*вершы*; Л. Каган. Што робіцца ў Кітаі; А. Цьвікевіч. „Западно-русская" школа і яе прадстаўнікі (працяг); М. Байкоў. Аб нашай мовазнаўчай тэрміналёгіі; Зьм. Жылуновіч. Рэволюцыйным шляхам (да дзесяцілецьця творчасьці Міхася Чарота); М. Піотуховіч. Звычаі і песьні беларускага селяніна ў іх гаспадарчай аснове; Алесь Гародня. Сацыяльныя асновы творчасьці Андрэя Александровіча; Удзяку Акіта. Пралетарская японская літаратура; Зьм. Сьнежка. Удзяку Акіта; М. Быкавец. Па Чырвонай Беларусі (працяг); Кнігапіс—М. Крывіч, Л. Цьвяткоў, №, М. Волмар, Л. О-Г., С. Пэўзьнер; Хроніка беларускай культуры; Хроніка ўкраінскага культурнага жыцьця.

З ліпеня г. г. „ПОЛЫМЯ" будзе выходзіць штомесячна.

ГАДАВЫЯ І ПАЎГАДАВЫЯ ПАДПІСЧЫКІ „ПОЛЫМЯ" АТРЫМОЎВАЮЦЬ БЯСПЛАТНЫ ЛІТАРАТУРНЫ ДАДАТАК (гл. газ. «Сав. Бел.» № 295 за 1927 г. і «Зьвязда» ад 1 студзеня 1928 г.).

ПАДПІСНАЯ ЦАНА на «Полымя» з дадаткам: на год—10 руб., 6 м-цаў—5 р., 3 м-цы—2 руб. 50 кап.

Даецца рассрочка: пры падпісцы 4 руб. — 1 студзеня, 3 руб. 50 кап.—1 ліпеня, 2 руб. 50 кап.—1 кастрычніка.

ЦАНА АСОБНАГА НУМАРУ—1 руб. 50 кап.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: у рэдакцыі часопісі „Полымя" (Менск, Савецкая, 63); у Цэнтр. кнігарні БДВ (Менск, рог вул. Ленінскай і Савецкай); ва ўсіх акруговых аддзяленьнях БДВ, ва ўсіх паштовых аддзяленьнях, у галоўнай канторы газэты „Зьвязда" (Менск, Савецкая, 63, 3-ці паверх), у канторы падпіскі на газэты „Правда" і «Известия» (Менск, Савецкая, 61), у канторы газэты „Беларуская Вёска" (Менск, Савецкая, 63) і яе ўпаўнаважанымі і селькорамі ва ўсіх райёнах БССР.

АБАВЯЗКОВАЯ ПАСТАНОВА № 25.

МЕНСКАГА ГАРАДЗКОГА САВЕТУ ад 16 мая 1928 г.

АБ АБАВЯЗКОВЫМ НАЙМЕ ДВОРНІКАЎ ДОМАЎЛАСЬНІКАМІ.

1) Устанавіць абавязковы наём дворнікаў домаўладаньнямі, выходзячы з наступнага разьліку:

а) якія даюць у год валавога прыбытку ў суме 2.000 руб. і вышэй павінны мець ня менш аднаго наёмнага дворніка;

б) якія даюць у год валавога прыбытку ад 1.000 руб. і вышэй да 2.000 руб. павінны мець дворніка, але могуць аб'яднацца з суседнімі домаўладаньнямі для агульнага найму дворніка;

в) дробныя домаўладаньні з валавым прыбыткам у год да 1.000 р. вызваляюцца ад найму дворнікаў але абавязкі апошніх ускладаюцца на асоб, у веданьні якіх домаўладаньні знаходзяцца.

Увага 1-я: Гадавая валавая прыбытковасьць вылічаецца па даных фінорганаў.

Увага 2-я: Дзяржустановы і прадпрыёмствы наймаюць дворнікаў з разьліку нормаў выпрацоўкі, устанаўляемых па згодзе з Інспэкцыяй Працы.

2) Абавязкі, ускладаўмыя на дворніка, прадугледжваюцца асобным палажэньнем, якое выдаецца ў разьвіцьцё гэтай абавязковай пастановы. У тых дамох, дзе дворнікаў няма, згодна п. «в» арт. 1-га гэтай пастановы, абавязкі яго, прадугледжаныя палажэньнем, апроч п. „в" арт. 2-м, ускладаюцца на домаўласьнікаў.

3) Домаўладаньне павінна аб кожным нанятым дворніку ў працягу 2-х тыдняў заявіць у адпаведнае аддзяленьне міліцыі з указаньнем прозьвішча, імя і імя па бацьку, узросту і часу прыёму дворніка.

4) Домаўладаньні, якія ўжо маюць дворнікаў, павінны ў працягу 7-мі дзён з дню набыцьця моцы гэтай пастановы, у адпаведнасьці з арт. 3-м, паведаміць мясцоваму аддзяленьню міліцыі аб апошніх.

5) Аддзяленьні міліцыі выдаюць дворнікам адпаведныя бляшаныя знакі, кошт загатоўкі якіх бярэцца з уласьнікаў дамоў.

6) Дворнікі ўтрымоўваюцца на сродкі і за кошт домаўладаньня.

7) Нагляд за выкананьнем гэтай пастановы ўскладаецца на міліцыю.

8) Асобы, вінаватыя ў парушэньні гэтай пастановы, падлягаюць адказнасьці ў адміністрацыйным парадку штрафу да 100 руб. ці прымусовым работам да 1 месяца.

9) Гэтая пастанова набывае моц праз 7 дзён з дню яе абвяшчэньня.

Нам. Старшыні Менскага Гарадзкога Савету РАБІНОВІЧ.

Сэкратар ПАСЫНКОЎСКІ.

ПАЛАЖЭНЬНЕ

АБ ПРАЦЫ ДВОРНІКАЎ ПА АКАЗАНЬНІ ДАПАМОГІ МІЛІЦЫІ У СПРАВЕ НАГЛЯДУ ЗА ПАРАДКАМ.

1. Дворнікі, апроч сваіх абавязкаў, якія прадугледжаны працоўным дагаворам, у адпаведнасьці з законадаўствам аб працы, павінны аказваць міліцыі дапамогу ў справе нагляду за парадкам, за захаваньнем цішыні, спакою і грамадзкай безапаснасьці ў межах свайго домаўладаньня па загаду аддзяленьня міліцыі ці дзяжурнага міліцыянэра, на вучастку якога яно знаходзіцца.

2. У выкананьне гэтага дворнікі павінны:

а) падаваць да ведама міліцыі аб усіх заўважаных выпадках парушэньня парадку, цішыні і спакою, прымаючы неабходныя меры да зьнішчэньня іх;

б) у няшчасных выпадках ці затрыманьні якога-небудзь і неабходнасьці адпраўкі ў аддзяленьне міліцыі ці прыёмны пакой ужыць усе захады, каб гэтая асоба была накіравана на месца па ўказаньні міліцыі, за выключэньнем тых выпадкаў, калі затрыманы зьяўляецца крымінальным злачынцам, для адпраўкі якога патрабуецца ўзброеная варта;

в) замяняць па чарзе міліцыянэраў на варце ў выпадку неабходнасьці яго адлучкі па службовых справах.

Увага: У сувязі з тым, што згодна гэтага палажэньня, дворнікі выконваюць у вядомых выпадках абавязкі міліцыянэра,—усе грамадзяне павінны выконваць указаньні вартавога дворніка таксама, як і загады міліцыянэра.

3. Мясцоваму аддзяленьню міліцыі надаецца права матываванага адводу як прынятых нанова на пасаду дворнікаў, так і ўжо працуючых. У выпадку адводу з боку міліцыі дворнік мае права абскардзіць адвод у канфліктным парадку.

4. Невыкананьне загадаў міліцыі дворнікамі згодна гэтага палажэньня лічыцца парушэньнем іх абавязкаў і можа выклікаць звальненьне ў адпаведнасьці з артыкулам 47 Код. Зак. аб Працы.

Увага: Устанаўленьне парадку па накладаньні дысцыплінарных пакараньняў на дворнікаў ўскладваецца на адміністрацыйны аддзел па згодзе з ЦП Саюзу Камунальнікаў і Інспэкцыяй Працы.

Нам. Старшыні Менскага Гарадзкога Савету РАБІНОВІЧ.

Сэкратар ПАСЫНКОЎСКІ.

1-я Дзяржаўная друкарня.